

STIHL®

www.stihl.bg

9 770861 757009

ТОРА

10/2017

www.gorabg-magazine.info

The background of the advertisement shows a group of people, including men and women, gathered outdoors in a garden or park setting. They are holding glasses and appear to be celebrating or socializing. In the foreground, a STIHL MS231 chainsaw is prominently displayed, resting on a large tree stump. The chainsaw is orange and white, with the STIHL logo and model number clearly visible. The overall scene is bright and festive, suggesting a successful outdoor project or a celebration of a job well done.**STIHL®**

МАШИНИ С КОНСУМАТИВИ И/ИЛИ ЦЕНОВИ ОТСТЪПКИ

Заложете на изключителната надеждност, комфортното оборудване и първокласната техника на продуктите STIHL и VIKING, за да бъдете отлично оборудвани и да се справите безпроблемно с подготовката на двора и градината за зимата. Само от 25.09. до 22.12.2017 г. при дилърите на АНДРЕАС ШТИЛ ЕООД в цялата страна ще намерите промоционални пакети бензинови и електрически верижни триони, както и за моторните коси STIHL FS 56 и FS 56 C-E, с включени в тях консумативи според модела и/или аксесоари, част от които на много атрактивна цена. Възползвайте се и от промоционалните цени на избраните модели моторни коси и храсторези STIHL, мотофрези VIKING и градински уреди STIHL и VIKING.

Само при дилърите на STIHL:

www.stihl.bg/esen2017.aspx

Издание на Изпълнителната агенция по горите

Подобавачо

Отминаващата година бе страдална за нашата гора. Не я подминаха пожари и бури, но най-голям кахър е съхненето. Отмират онези дървета-воини, които с кратковременния си живот опазиха гръдта на българските планини от ноктите на ерозията, опазиха язовирите от затлачване, върнаха живота в полупустинни райони като Кърджалийския, като Трънското и Кюстендилското Краище. Сега тази огромна „войска“ си отива. Редно е да я изпратим подобавачо - с поклон.

След 50-60 години на тяхно място ще зеленее новите гори. Със своя 138-годишен опит в управлението и стопанисването на горите лесовъдката наука, практика и администрация ще сторят необходимото това да стане, при пълна подкрепа от обществеността и държавната власт. Живее най-дълго този, който посреща най-много Нови години. Със сигурност българската гора ще бъде винаги млада и винаги дълговечна.

Да си пожелаем още много години да ѝ се радваме, да я пазим и възстановяваме. Подобавачо.

Честита Новата 2018 година!

Редакционен съвет:

Председател:

д-р инж. ЦЕНКО ЦЕНОВ

Членове:

инж. ДИМИТЪР БЪРДАРОВ

инж. ВАЛЕНТИН ЧАМБОВ

проф. д-р ИВАН ПАЛИГОРОВ

д-р инж. ГЕОРГИ ГОГУШЕВ

доц. д-р ГЕОРГИ КОСТОВ

доц. д-р ЗДРАВКО СТАЛЕВ

Главен редактор:

инж. БОРИС ГОСПОДИНОВ

boris@iag.bg

bbgospod@yahoo.com

Редактори:

СВЕТЛАНА БЪНЗАРОВА

banzarova@abv.bg

(Водещ на броя)

ЮЛИЯ СЪБЧЕВА

yulia_sabcheva@abv.bg

Технически редактор:

инж. ВАНЯ КИСЪОВА-ИЛИЕВА

vaniakisiova@abv.bg

Дизайн и предпечат:

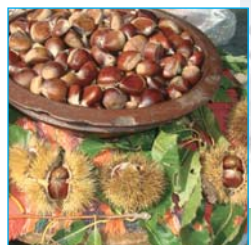
ТЕМЕНУЖКА МАРКОВА

nushkamarkova@abv.bg

Фоторепортер:

ЙОРДАН ДАМЯНОВ

jordan.damianov@abv.bg

Адрес на редакцията:

София 1303, ул. „Антим I“ №17,

тел.: 02 988 86 42;

тел./факс: 02 988 04 15.

<http://www.gorabg-magazine.info>

E-mail: gora@iag.bg

BIC TTBBVG22

IBAN BG39 TTBB 9400 3121 0404 50

СЖ „Експресбанк“ АД, клон София.

Печатни коли 4. Формат 1/8 от 60/90.

Броят е погнудан за печат на

01.12.2017 г. Индекс 20346.

Годишен абонамент - 30.00 лева.

Отделен брой - 3.00 лева.

Отпечатано - „Фатум“ ООД

Подробна информация за дейността на Изпълнителната агенция по горите може да намерите на Интернет адрес www.iag.bg

В броя

2 Новогодишно поздравление на Атанас Добрев - заместник-министър на земеделието, храните и горите

3 Висше образование: Абсолвентите от ЛТУ положили Галилеевата клетва

4 Съюз на европейските лесовъди: XIX конгрес очерта приоритетите в дейността на организацията

8 Ловно стопанство: Състояние и перспективи в развитието на благородния елен у нас

12 Бележити лесовъди: Проф. Методи Русков - класик на българското лесовъдство

16 Ден на отворените врати: Силно присъствие на дървопреработватели в Тетевен

18 Наука и практика: Лесистост и максимален отток от водосбора на порая Лудов дол

20 Горите по света: Немски лесовъди в проекти за възобновяема енергия

22 Пътешествия: Санкт Петербург - поразяващо великолепие

24 Гост на редакцията: Тина Ружина - дърворезбар: От любовта на природата се раждат дарбите на хората

26 Годишно съдържание

III Обичам България: Покана за радост от Беласица

На корицата

Снимка Йордан ДАМЯНОВ

CONTENTS

- 2 Wishes for the New Year from Atanas Dobrev - the Deputy Minister of Agriculture, Food and Forestry
- 3 Higher education: The graduating student laid the Galilee's oath
- 4 Union of European Foresters: The 19th congress describes the priorities of the organization's activity
- 8 Hunt husbandry: State and prospects of the development of the royal stag in Bulgaria
- 12 Eminent foresters: Prof. Metodi Ruskov - a classic of the Bulgarian forestry
- 16 Open day: Strong presence of woodworkers in Teteven
- 18 Science and practice: A woodiness and maximum flow from the catchment area of torrent Ludov Dol
- 20 The forests around the world: A German foresters in renewable energy projects
- 22 Travels: St. Petersburg - a striking splendor
- 24 Editorial's office guest: Tina Rugina - woodcarver: The gifts of people are born of the love of the nature
- 26 Annual contents
- III I love Bulgaria: An invitation to joy from Belasitsa

***УВАЖАЕМИ ЧИТАТЕЛИ НА СПИСАНИЕ „ГОРА“,
УВАЖАЕМИ КОЛЕГИ ОТ ЛЕСОВЪДСКАТА ГИЛДИЯ,
УВАЖАЕМИ ЛЮБИТЕЛИ И ПАЗИТЕЛИ НА БЪЛГАРСКАТА ГОРА***

На прага сме на Новата 2018 година. Още една година, която очакваме да ни направи по-добри, по-човечни, по-щастливи в личен план и да ни даде професионалния шанс да бъдем отговорни и щадящи към българската природа, за която имаме призванието и привилегията да се грижим и работим.

Горите на България са едно от най-ценните ни богатства като нация и затова грижата за тях е въпрос на чест и достойнство. Тя е висока отговорност и дълг!

Грижата за горите изисква постоянство, търпение, любов. Затова на първо място в навечерието на Коледа и Нова година искам да Ви благодаря за Вашите ежедневни усилия да давате на българската гора именно своята любов, грижа и надежда за бъдещето. Зеленото и добро бъдеще на България!

Надявам се заедно да се опитаме да продължим да съхраняваме и множим горското богатство и да преодоляваме трудностите при опазването му. Задача, сложна и трудна, но и възможна. При повече воля и морал! Имате нашата подкрепа! Подкрепата на екипа на Министерството на земеделието, храните и горите, който е поел тежката задача да утвърди професионалното стопанисване и охрана на българските гори.

От 1 януари страната ни ще бъде дом на Съвета на Европейския съюз и ще го председателства. Поставили сме си много големи и амбициозни задачи. Водеща сред тях е да отстояваме българския интерес при дебатите за новата Обща селскостопанска политика след 2020 година. Нейният успех обаче може да бъде гарантиран само при стриктно спазване във всяка от страните на екологичните норми и правила за опазване на европейската природа! Именно в този план ще работим и през следващата година за гарантиране на общия интерес на всички страни членки на Съюза за съхранение, опазване и умножаване на общоевропейския горски ресурс. Това задава стабилна и устойчива перспектива на дългосрочната рамка за развитието на нашия горски сектор като неделим елемент от общоевропейския горски процес.

Всичко това може да бъде постигнато само заедно при прилагане на устойчиви политики и при спазване на добри практики при стопанисването на горите, непримиримост към нарушенията, висока лична отговорност и професионализъм!

Желая на всички Вас и семействата Ви здраве, щастие, късмет, успехи и борекем да Ви съпътстват през Новата 2018 година!

***АТАНАС ДОБРЕВ,
Заместник-министър на земеделието, храните и горите***

Абсолвентите от ЛТУ положиха Галилеевата клетва

На 31 октомври в Аулата на Лесотехническия университет бяха връчени дипломите за висше образование на абсолвентите от випуск 2017, както и за научните степени „професор“, „доцент“ и „доктор“. На тържеството, посветено на Деня на народните будители, бяха обявени и учените с награди за научноизследователска и публикационна дейност.

Сред официални гости бяха Н. Пр. Сюзан Моузи - посланик на Ливан, д-р Петър Николов - зам.-министър на МОН, инж. Росен Попсавов - зам.-изпълнителен директор на ИАГ, Камелия Радева - изпълнителен директор на Изпълнителната агенция по околната среда, доц. д-р Емилия Иванова - директор на Националния диагностичен научноизследователски ветеринарномедицински институт „Проф. д-р Георги Павлов“, инж. Ирена Петкова - директор на Регионалната инспекция по околната среда и водите - София, инж. Георги Драганов - управител на фирма „Андреас Штил“.

По повод празника слово произнесе проф. д-р Анелия Пенчева. С поздрав към присъстващите се обърна ректорът на ЛТУ проф. д-р Иван Илиев, който пожела на абсолвентите да реализират мечтите си.

Тази година в ЛТУ висшето си образование завършват 211 студенти в образователно-квалификационна степен „бакалавър“ и „магистър“. На тържествена церемония ректорът връчи дипломите на 30 отличници на университета, както и на професор, двама доценти и единадесет доктори. Беше положена традиционната Галилеева клетва за използването на науката само за благо на света (сн. 1).

С научната степен „професор“ тази година е д-р Анелия Пенчева,

с научната степен „доцент“ - Соня Дамянова и Лиляна Колева, с научната степен „доктор“ - Евгени Цавков, Илиян Манев, Мила Калева, Павлина Воденова, Милена Божилова-Сакова, Тодор Петков, Александър Дунчев, Живко Георгиев, Теодор Неделин, Йонко Стаменов и Нели Вълева.

Бяха наградени лауреатите от възобновения конкурс „Годишна награда на ректора на Лесотехническия университет за принос в развитието на научноизследователската дейност в ЛТУ“. Званието „Учен на годината“ получи доц. д-р Петър Желев (сн. 2), проф. д-р Александър Ташев е на второ място и гл. ас. д-р Николай Зафиров - на трето.

В конкурса за стимулиране на публикационната активност са участвали 21 преподаватели и докторант. Авторът с най-много статии - 5, е доц. д-р Петър Желев. С решение на Академичния съвет учените, публикували в научни списания (с impact factor), бяха наградени с левовата равностойност на точките, които са получили съгласно определената методика.

Връчването на дипломите за висше образование продължи по факултети. Бе прочетен поздравителен адрес от инж. Григор Гогов - изпълнителен директор на Изпълнителната агенция по горите. Със слово към завършилите специалността „Горско стопанство“ се обърна инж. Росен Попсавов, който връчи от името на ИАГ часовници на тримата отличници на факултета. Всички висшисти получиха подаръци от фирма „Андреас Штил“.

Официалното тържество завърши с традиционното хвърляне на абсолвентски шапки в двора на университета.

Женя СТОИЛОВА
Снимки Йордан ДАМЯНОВ

XIX конгрес очерта приоритетите в дейността на организацията

От 27 септември до 1 октомври в Майнц, Германия, се проведе XIX конгрес на Съюза на европейските лесовъди (UEF). В него взеха участие 49 делегати на организации от 14 страни в Европа, които представляват над 120 000 лесовъди от континента. Нашата страна бе представена от Съюза на българските лесовъди - проф. д-р Иван Палигоров - председател, д-р инж. Анна Петракиева, инж. Борис Господинов и инж. Севдалина Димитрова - зам.-председатели. Съюзът на лесовъдите в България е редовен член на Съюза на европейските лесовъди (СЕЛ) от 1997 г. и активно участва както в дейността му, така и във формулирането на приоритетите и избора на ръководни органи. От 2016 г. СЛБ има трима представители в ръководството на СЕЛ, а д-р инж. Анна Петракиева бе член на президентството на СЕЛ като помощник-секретар. Участниците бяха поздравени от Михаел Диммър - президент на СЕЛ, Пиер Грандагам - президент на Европейската асоциация на общините - собственици на гори (FECOF), Удрике Хьофкен - министър на околната среда, енергията, храните и горите на провинция Рейнланд-Пфалц, и Удрих Доол - председател на Федералния съюз на лесовъдите на Германия.

Преди конгресните заседания се проведе международен семинар, организиран от СЕЛ и FECOF, в който взеха участие и 60 представители на горските служби в Германия, членове на Федералния съюз на лесовъдите на Германия, представители на FECOF от Франция и Испания.

В семинара „Горското стопанство в процеси на промяна и промени в управлението на горското стопанство“ от България участваха

инж. Тихомир Томанов - изпълнителен директор на Асоциацията „Общински гори“ и вицепрезидент на FECOF, и Георги Симеонов - директор на дирекция „Устойчиво развитие и евроинтеграция“ в община Стара Загора. Бяха представени две основни презентации - на Дан Бъргар-Кузелицки от Аграрната дирекция на ЕС на тема „Европейската политика в горското стопанство и промените, които се налагат“, в която бе представена гледната точка на Брюксел, и на проф. д-р Удрих Шрамл от Фрайбург, Германия, на тема „Влияние на процесите на промяна на работещите в горското стопанство“. В панелна дискусия след това участваха представители на колегията от Северна Европа - Хакан Нистранг, МЕТО, Финландия; от Западна Европа - Алан Лестурже, FECOF, Франция, от Източна Ев-

ропа - проф. д-р Иван Палигоров - СЛБ, България, и от Южна Европа - д-р Матиа Бусто - CONAF, Италия, които запознаха аудиторията с отговори на три групи въпроси, свързани с процесите на промяна в управлението на горите в последните години и на горското стопанство в съответния регион, както и предстоящите предизвикателства.

Важен акцент в изказванията бе влиянието на климатичните промени и необходимостта да се прилагат изискванията на природосъобразното стопанисване, особено в Югоизточната част на Европа, където се очертават ясно проблеми със здравословното състояние на горите (схнене, гъбни болести и нападения от насекоми вредители). Налага се лесовъдската колегия в тази част на Европа да работи в условия на нарастващ

Участниците в международния семинар от Съюза на европейските лесовъди, от Европейската асоциация на общините собственици на гори и официалните гости

стрес и проблеми с оцеляването на горите. Непрекъснатата комуникация и връзка с всички заинтересовани страни трябва да се съчетава с усъвършенстване на комуникационните умения на специалистите. Нужно е да се усвояват нови умения за работа, включително с методите и подходите на горската педагогика, с все по-широки слоеве от представителите на гражданското общество - от пограстващи до възрастни. Да се използват все по-широко възможностите на съвременните комуникационни и информационни технологии, в среда на интернет, като подходите и средствата да се прецизират съобразно нуждите на всяка от страните. На лесовъдската колегия в цяла Европа все повече ще се налага да работи с повече прозрачност.

В духа на традициите по време на конгреса бяха дискутирани приоритетите в дейността, както и свързаното с тях участие на представители на СЕЛ в срещите на Европейската комисия по проблемите на управлението и опазването на горите в Европа и Групата по съвети в горското стопанство. Бяха обсъдени реализирането на съвременната горска политика в процеса на Министерската конфе-

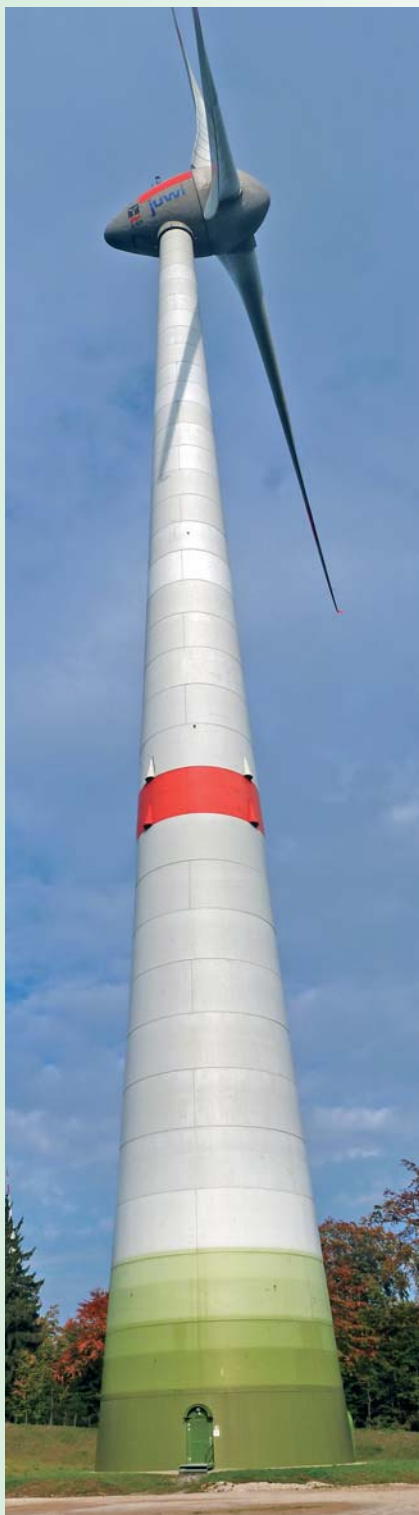

Делегацията на Съюза на лесовъдите в България бе в състав (от дясно наляво): проф. Иван Палигоров - председател, и зам.-председателите инж. Севдалина Димитрова, г-р инж. Анна Петракиева и инж. Борис Господинов

ренция за защита на горите на Европа и Планът за действие за горите на Европа, участието в Експертната група за индустрията за преработка, базирана на продуктите от горите, Европейската мрежа за комуникации в горското стопанство, горската сертификация и други въпроси. Конгресът обсъди и прие приоритетите, както и Плана за дейността на СЕЛ през следващия

мандат. Бяха одобрени отчетът за бюджета за мандат 2013-2017 г. и бюджетът за 2018 година. Представителите гласуваха кандидатурите за нови ръководни органи на Съюза на европейските лесовъди - за президент бе преизбран Михаел Диимър от Германия, за вице-президенти бяха избрани Ерве Немоз-Ражо от Франция, Илпо Пупутти от Финландия и Томаш Маркиевич от Полша. Томас Баш-

Един от най-мощните в света - 200-метров ветрогенератор, изграден в горска територия

ни от Австрия бе преизбран за секретар, а помощник-секретар стана Мортен Густафсон от Швеция. За ковчежник за следващия мандат бе одобрена кандидатурата на г-р инж. Анна Петракиева от България. Гласувани бяха имената на одитори - Кристодулоус Кристодулоу от Кипър и Хенрик Стефенсен Бах от Дания, и на за-

▲ Ръководството на СЕА през следващия мандат (от дясно наляво): Томас Башни - секретар, Ерве Немоз-Ражо - вицепрезидент, Михаел Диймър - президент, Анна Петракиева - касиер, Ило Пупутти - вицепрезидент, Мортен Густафсон - пом.-секретар и Томах Маркиевич - вицепрезидент

местник-одитори - Беате Хаспачер от Швейцария и Матиа Бусту от Италия. Досегашните вицепрезидент на СЕА Пьотр Григер от Полша и ковчежник Бьорн Карлсон от Швеция получиха заслужени благодарности за своята дългогодишна добра работа в ръководството на Съюза. Конгресът определи за домакин за годишната среща на ръководството през 2018 г. Италия и Конфедерацията на специалистите от селското и горското стопанство (CONAF), чиято кандидатура бе внесена от г-р Матиа Бусту - вицепрезидент на конфедерацията. Бе представена и кандидатурата на Швейцария за домакин на годишната среща през 2019 година.

За участниците в конгреса бе организирано посещение в горите на провинция Рейнланд - Пфалц, където бяха демонстрирани методи за извеждане на отгледни сечи. На първия обект бяха представени насаждения за производство на висококачествена едра дървесина от гъб, като бе обяснено как се избират дървета на бъдещето (32-36 бр. на хектар) и как се извършва отглеждането на тези насаждения, за да се постигне поставената цел в дългосрочен план. На втория обект бе демонстрирано извеждане на отгледни сечи в насаждение, възстановено след ветровал, като се прилага линеен метод със специализирана поваляща кастрецо-разкриваща машина, която се направлява с помощта на GPS и лазерен лъч, за да се спазва стриктно посоката и широчината на про-

секите. На третия обект колежите от Германия представиха резултата от сътрудничеството си с енергийните компании за смекчаване на климатичните промени и производство на енергия от възобновяеми енергийни източници. Бе посетена площадка в горска територия с ветрогенератор за производство на електрическа енергия. Дискутираха се безспорните предимства, но и недостатъците при експлоатацията на ветрогенератори в горски територии.

В последния ден бе организирано посещение на средното течение на Рейн, където са разположени много от най-старите замъци в Германия. Бе посетен замъкът Марксбург, единственият, който не е бил разрушаван от построяването си, стопанисван днес като музей от Дружеството на специалистите в областта на историята. Всички материали от организаторите на дискусиата, от посещенията на обектите в горите на Райнланд-Пфалц, както и от участниците в конгреса ще бъдат представени на библиотеката на Лесотехническия университет.

Съюзът на лесовъдите в България изказва благодарност на ръководствата на държавните предприятия в Сливен, Габрово, Шумен и Благоевград за оказаната подкрепа за нашето участие в работата на конгреса на СЕА.

Проф. Иван ПАЛИГОРОВ
д-р инж. Анна ПЕТРАКИЕВА
инж. Борис ГОСПОДИНОВ
инж. Севдалина ДИМИТРОВА

Усвояването на съхнещата дървесина върви с добри темпове

На 15 ноември на проведеното пето заседание на Кризисния щаб за съхнещите гори заместник-министърът на земеделието, храните и горите Атанас Добрев подчерта, че в държавните предприятия са създадени необходимите условия за усвояването и експедирането на засегнатата от вредители, болести и абиотични фактори дървесина.

Със свои представители в работната среща участие взеха ИАГ, шестте държавни горски предприятия и лесозащитните станции, като бяха поканени да се включат и областните управители на 6 области и народни представители.

Над 50 % от достъпната увредена дървесина

на е усвоена, сочат актуализираните отчети. За последните 3 седмици преди заседанието са инвентаризирани нови 34 000 м³ стояща маса изсъхнала иглолистна дървесина от ЮЗДП - Благоевград, и ЮИДП - Сливен. С това общо увредената дървесина става 2 871 000 м³ стояща маса. 79 % от нея, или 2 262 000 м³, са възложени за добив от териториалните поделения на държавните предприятия, като този дял е най-висок при СЗДП - Враца - 90 %, ЮЗДП - Благоевград - 84 %, и ЮЦДП - Смолян - 81 на сто. Към 10 ноември държавните предприятия са добили общо 1 490 000 м³ засегната от съхнене иглолистна дървесина, или 66 % от възложените за добив количества. Изпъл-

нението на добива е най-добро в ЮЗДП - Благоевград - 60 %, и в СЗДП - Враца - 57 на сто. В абсолютни стойности най-голям обем усвоена пострадала иглолистна дървесина отчита ЮЦДП - Смолян - 725 000 м³, и ЮЗДП - Благоевград - 519 000 м³, като към същата дата само тези две предприятия са добили 83 % от общото количество дървесина.

По прогнозни данни усвоената дървесина надвишава новоинвентаризирани площи с повреди близо шест пъти и ако се запазят добрите климатични условия за дърводобив, има реална възможност оставащите за добив количества да бъдат усвоени до края на пролетта на 2018 година. **Т**

Увредените гори ще бъдат приоритетно възстановени

На 9 ноември в Изпълнителната агенция по горите се проведе работно съвещание, участие в което взеха ръководители и експерти от Агенцията, директори и специалисти по залесяване от държавните горски предприятия, регионалните дирекции по горите, лесозащитните и семеконтролните станции, представители на научните среди от Лесотехническия университет. Началникът на отдел „Възобновяване, стопанисване, ползване и защита на горите“ в ИАГ инж. Димитър Бърдаров представи обзорен доклад „Възстановяване на увредени гори от болести, вредители и природни въздействия“.

Увредените гори с потенциална опасност от

възникване на ерозия, както и площи, граничещи с язовири и водни басейни, използвани за водоснабдяване, ще бъдат възстановени приоритетно, стана ясно на срещата. „Изкуствено залесените иглолистни гори са изиграли своята роля и благодарение на тях преди 50-60 години ерозията е овладяна и обликът на много райони е променен в положителна посока. Предвид направения експертен анализ на ситуацията, задачата ни е да продължим със залесителните дейности“ - подчерта инж. Григор Гогов, изпълнителен директор на ИАГ.

Като приоритетни площи за залесяване са определени и увредените горски територии около населени места, в защитени тери-

тории и зони около туристически обекти и маршрути. С предимство ще се използват местни и по-сухоустойчиви дървесни видове, като ще се предпочитат смесените култури. Няма да бъдат пренебрегнати иглолистните видове като черен бор и кедр, които са доказали своите предимства и устойчивост, единодушни са експертите. Според своя потенциал ще бъдат определени площите, които ще се оставят за естествено възобновяване. Бяха дискутирани и въпроси, свързани с осигуряването на посевен и посадъчен материал, като специалистите се обединиха около мнението, че дейността е свързана с модернизиране на горските разсадници. **Т**

Престижно представяне на НГГС „Христо Ботев“

Представителите на НГГС „Христо Ботев“ - Велинград, с директора инж. Стефан Шулев и председателя на Синдиката на българските учители Янка Такева

На третото издание на проекта на МОН „Националните координатори в изпълнение на Европейската програма за учене на възрастни“, съфинансиран от Програма „Еразъм +“ на ЕС, състояло се на 4-6 октомври в Русе, Националната гимназия по горско стопанство „Христо Ботев“ - Велинград, се представи в няколко направления. Бе изграден информационен щанд в изложение за популяризиране на начина и качеството на обучението в сферата на горското и ловното стопанство. Инж. Стефан Шулев - директор на училището, участва в националния форум „Прегизвикателствата в образованието на възрастни“. Практически демонстрации на умения и компетентности в областта на горското стопанство бяха направени от учениците Йоан Уюров и Даниел Иванов.

Надежда ГАНЧЕВА

Състояние и перспективи в развитието на благородния елен у нас

Успехите в стопанисването на благородния елен (*Cervus elaphus* L., 1758) от близкото минало превърнаха вида в гръбнак на ловното ни стопанство. Ценните му трофеи предизвикват интереса на специалисти и ловци. Благородният елен е обитавал повсеместно българската гора и ловът на този вид дивеч по нашите земи винаги е бил на почит. Обширният му ареал и неговата многочисленост се запазват вероятно до 1860 г., след което бързо намаляват (Петров, 1952). Около 1915-1918 г. благородният елен е почти напълно унищожен. Законът за лова от 1926 г. забранява неговия отстрел и предвижда създаването на развъдни станции за благороден елен. Първата е „Шерба“ край с. Горен чифлик, Варненска област, открита през 1930 г., а през 1932 г. цар Борис III създава и царския ловен развъдник „Паламара“ в едноименната местност край сегашното с. Борци, Шуменска област. Между 1934-1935 г. започват опити за разселването му в подходящи местообитания. По данни до 1970 г. от „Шерба“ и „Паламара“ са разселени над 1500 благородни елена. Успешното възстановяване на благородния елен е организирано и изпълнено от централното горско ведомство. Методическа помощ оказва и младата по това време ловна наука.

В представената графика ясно се открояват четири етапа в развитието на популацията на благороден елен у нас.

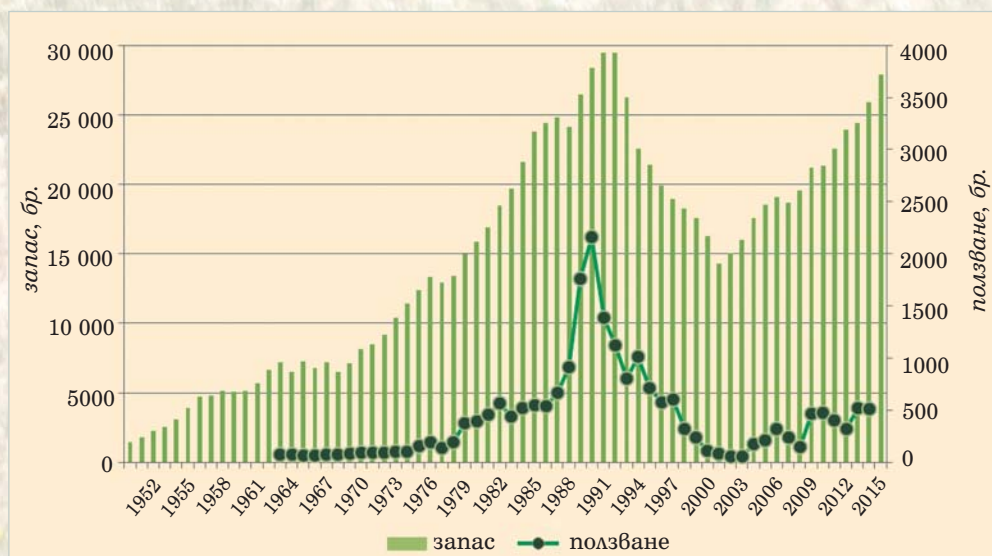
I етап (до 1973 г.). Период на подем, в който наред с извършените мероприятия по реаклиматизация, благодарение на полаганите грижи по охраната, изградените биотехнически съоръжения (хранилки, солища, поилки, калища), създаването на много дивечови ниви и ливади, както и на естествената мигра-

ция на вида, числеността на благородния елен се увеличава. Към 1973 г. той обитава почти цяла Стара планина, Североизточна България, Лудогорието, Странджа, Сакар, Родопите, Рила, Пирин, Витоша, Средна гора и Осогово. С всяка година условията в местообитанията на благородния елен се подобряват. Осигурява се необходимото спокойствие на дивеча. Лесовъдите в България - преки ръководители на ловното стопанство у нас, възстановяват с успех вида в страната (Стенин, 1973). Стабилизирането на

запасите позволява след 1965 г. да започне и ползване, насочено към подобрен отстрел, основно на мъжки животни. Наред с нарастване на числеността, се подобряват и трофейните качества на елена. Независимо от това ползването остава сравнително слабо - 1-2 на сто.

II етап (1973-1993 г.). „Златен“ период на изключителен възход както в количеството, така и в качеството на вида. До 1985 г. в България са уловени и разселени над 2000 благородни елена от „Шерба“ и „Паламара“ (Стоицев, 1987). Запасите се увеличават над три и половина пъти, ползването - над 15 пъти (остава сравнително ниско - в

Фиг. Динамика в запасите и ползването на благороден елен в България до 2015 г.

рамките на около 5 %). Налице е сериозна ангажираност от страна на гържавата, която отделя значителен финансов ресурс за поддръжка на местообитанията и ловните бази по места. Страната ни е домакин на най-голямото и досега Световно ловно изложение - Експо'81, проведено в Пловдив, където от представените 490 трофея от наши благородни елени със златен медал са отличени 197, със сребърен - 203, и с бронзов - 91. У нас са добити най-много капитални трофеи от благороден елен с оценка над 250 т. по СИС. В този период се отстрелват десетки капитални елени с над 250 точки по СИС, последователно постигаме четири световни рекорда на трофеи от благороден елен. В Държавното ловно стопанство „Балчик“ е отстрелян екземпляр с тегло 18.1 kg и оценка 270.44 т. - най-тежкия трофей в света. Български е и световният рекорд за трофей с оценка 273.6 т. по СИС, добит в района на Силистра. С него нашата страна става притежател на четири световни рекорда. България достига епогея на ловната си слава, нивото на българското ловно стопанство става пример за останалите европейски държави.

III етап (1993-2003 г.). Сригът на популацията идва с националната криза у нас след 1989 г., която не подминава и ловното стопанство. С Разпореждане № 9 на Министерския съвет от 27.02.1990 г. са закрити гържавните ловни стопанства. Браконьерството се разраства до невиждани размери. За по-малко от 10 години числеността на благородния елен е сведена до не повече от 5000-6000 екземпляра. На 18.01.2001 г. ръководството на тогавашното Национално управление по горите издава Заповед № 32 за създаване на 39 гържавни дивечовъдни станции. Поставя се началото на възраждането на дивечовъдството у нас.

IV етап (2003-2017 г.). Повторният възход се изразява с прелом в тенденцията по намаляване на числеността на благородния елен у нас и става през 2003 година. В новосъздадените гържавни дивечовъдни станции започва целенасочена ловностопанска дейност. Именно те стават ядрото на популацията от благороден елен у нас. Коласът в икономиката на гържавата наложи да се търси начин за включване на частни капитални в ловната дейност. Предоставянето на възможност за наемане на дивечовъдните участъци към гържавните горски стопанства, от една страна, и съвместни публично-частни партньорства в гържавните ловните стопанства - от друга, доведе до ангажираност от страна на бизнеса. Мнозина, които през годините ловуваха нерегламентирано, получиха възможност да стопанисват ловни територии. За едни това се превърна в престижна дейност, за други - в бизнес, за трети - във възможност да имат собствено ловно поле, където да упражняват хобито си. Но в крайна сметка почти повсеместно се отбелязва ръст на популациите на основните видове едръ дивеч. Данните от 2017 г. сочат запас на благородния елен от близо 28 000 екземпляра, което ни доближава до „златните“ години. Време е да се мисли за оптимизиране на половото съотношение, възрастовата структура и подобряване на трофейните качества на благородния елен у нас. За последната година официално ползването е 524

благородни елени (пог 2 % от запаса), от които 461 - в гържавните ловни райони. Оказва се, че основната част от запаса на благороден елен е съсредоточена в гържавните ловни райони. Там ползването е нищожно, но интензивните процеси на саморазселване превръщат стопанствата в непрекъснат "донор" на дивеч към предоставени ловностопански райони, където регламентиран отстрел почти липсва, и въпреки това дивечът не се увеличава. Данните от последните години ни дават основание да търсим резерви за реализиране на ползването по линия на организирания ловен туризъм (ОЛТ), което в голяма степен би компенсирало разходите, направени от ловните стопанства за развъждане на благороден елен. Бегъл поглед на ситуацията в Европа, откъдето основно може да се очакват клиенти, показва многократно по-голяма плътност на дивеч и интензивност на лова, качествен трофей и дълбоки ловни традиции. Единственото, с което ние сме атрактивни пред европейския ловец, остават съхранената първична природа и емоционалното ловно преживяване. В условията на глобализация е важно да не се лишаваме от нито един сегмент от потребителите на ловния туризъм - все по-често интерес към лов у нас проявяват руснаци, американци, китайци, турци, скандинавци. Нереалистична цел е да се опитваме да конкурираме централноевропейските страни в производството на полуфермерен дивеч, в което те имат забележителни успехи, и реализацията на такъв тип дивеч е все по-трудна.

Какви изводи можем да направим?

- В страната запасите на благороден елен имат трайна тенденция към увеличаване.

- Структурата на запасите е нарушена и е необходимо да се вземат мерки за оптимизиране на половото съотношение, възрастовата структура и качеството на трофеите.

- Ползването на благороден елен е неестествено малко. Ниските нива на официално ползване вероятно говорят за нерегламентиран и безотчетен отстрел. Съсредоточаването на отстрела само в категорията на трофейните мъжки е недопустимо и в следващите години е необходимо да се премине към нормално разпределено ползване, а в групата на трофейните животни да се избират само достигнали или преминали кулминацията в развитието си.

- Перспективата в стопанисването на благородния елен у нас е отглеждането му единствено на свобода.

- В много ловни райони, където еленът е главен вид дивеч, неговото стопанисване се negliжира за сметка на дивата свиня.

Благородният елен в България като ловен вид е преминал през различни периоди. Предприетите мерки за повторно възстановяване на вида в началото на XXI в. се оказаха резултатни и към днешна дата у нас обитава жизнена популация, която е в подем. Дано натрупаният опит ни е научил колко крехко е равновесието в природата и как неправилни управленски решения могат в кратък срок да унищожат граденото с десетилетия.

Инж. Иван СТЕПАНОВ

СЦДП: Преглед на трофеи

ДЛС „Росица“ отново стана домакин на традиционния преглед на трофеи от благороден елен, добити на територията на СЦДП - Габрово. На 15 октомври на открито в м. Лъгът бяха експонирани 42 трофея от ловния сезон 2016-2017 година. Идеята на подобни прегледи е да увеличават културата на отстрел и подборното ловуване.

Официални гости на събитието бяха изпълнителният директор на ИАГ инж. Григор Гогов, областният управител на Разград Гюнай Хюсмен и заместник областният управител на Велико Търново Ивета Кабакчиева. Изложението откри инж. Цветелин Миланов - директор на СЦДП - Габрово, който поздрави присъстващите и инициаторите,

В прегледа на трофеи участваха (от дясно наляво) инж. Григор Гогов - изпълнителен директор на ИАГ, инж. Цветелин Миланов - директор на СЦДП, Гюнай Хюсмен - областен управител на Разград, Ивета Кабакчиева - зам. областен управител на Велико Търново, и инж. Иван Степанов - директор на ДЛС „Росица“

Трофеите от благороден елен предизвикаха оправдан интерес

поставили началото на изложението - директора на ДЛС „Волен - Ири Хисар“ инж. Кирил Колев и на ДЛС „Росица“ инж. Иван Степанов. В прегледа на трофеи участва и директорът на СЦДП - Враца - инж. Цветко Цветков, ръководителите на Регионал-

ните дирекции по горите във Велико Търново и София, на ловните и горските стопанства от областите Габрово, Русе, Разград, Силистра и Велико Търново. На събитието присъстваха и ловните водачи от стопанствата.

ЮЗДП - Благоевград: Напълно възстановени баражи

През октомври приключи основният ремонт на два ключови баража във водосбора на Марулевска река в ДГС - Благоевград. След укрепяването на криволинейния бараж на р. Хърсовска през миналата година това е поредният проект с изцяло обществена полза, финансиран от ЮЗДП със средства от фонд „Инвестиции в горите“.

Двете съоръжения на Марулевска река,

които бяха в лошо състояние и с нарушение на цялост, са почистени от дървесно-храстовата растителност, възстановена е каменната зидария, като е положено ново стоманобетонено покритие, изградени са радие и контрабараж. Така те отново могат да изпълняват защитните си функции, като укротят водите на реката при поройни прииждания и предпазват Благоев-

град от наводнения.

Възстановяването на баражите се извършва за първи път от изграждането им преди повече от 40 години, когато след голямото наводнение на Благоевград през 1954 г. започва строителството на технико-укрепителни системи край селата Хърсово и Бистрица и залесяването на стотици декар ерозиранни земи.

Бараж № 2 на Марулевска река - преди, по време и след извършения ремонт

ЮЗДП - Благоевград: Кръгла маса за кестена

Създаването на качествен залесителен материал е първата стъпка към възстановяване на насажденията от питомен кестен в района на симитлийското село Брежани, Благоевградска област. Около това мнение се обединиха учени от ИГ при БАН, БАБХ, ЛЗС - София, и представители на Европейския парламент и световната организация „Слоу фууд“ на кръгла маса, организирана от ЮЗДП и Сдру-

жение „Хора и традиции“ на 23 октомври. В презентацията си д-р инж. Светозар Михайлов посочи, че над 90 % от насажденията са болни и затова са необходими активни лесовъдски действия за подобряване на състоянието му. Генетичното разнообразие на кестеновите дървета у нас и възможностите за тяхната консервация представиха доц. д-р Веселка Гюлева и гл. ас. д-р Мария

Глушкова от Института за гората. За качествата на кестена като ценна храна и възможностите за включването му в списъка на географските означения в европейските схеми за качество говореха Георги Събев - представител на Европейския парламент, и Десислава Димитрова от „Слоу фууд“ - България.

Снежана ПАСКАЛЕВА

ДПП „Витоша“ отпразнува 83 г. от създаването си

Колективът на ДПП „Витоша“ и гостите на тържеството пред екостационара „Бели брези“

За да отбележи 83-ата си годишнина, колективът на ДПП „Витоша“ събра гости в Детския екостационар „Бели брези“ на 27 октомври. Към първия у нас и на Балканите природен парк уважение с присъствието си на тържеството показаха представителите на Изпълнителната агенция по горите, ЮЗДП - Благоевград, РДГ - София, РИОСВ - София, Съюз на лесовъдите в България, дирекциите „Сигурност“ и „Столичен инспекторат“ към община София, община Самоков, кметовете на околновитишките селища, Българския туристически съюз, организацията BRING, Сдружението на витишките ски- и сноуборд училища, Националната гимназия за приложни изкуства „Св. Лука“, Университетския аварийно-спасителен отряд, туристи, доброволци-осиновители. Празникът бе споделен и от колегите от Дирекциите на природните паркове „Рилс-

ки манастир“, „Българка“, „Сините камъни“ и „Врачански Балкан“.

По традиция срещата започна с „Хубава си, моя горо“. Ланд. арх. Снежана Петрова - директор на ПП „Витоша“, презентира дейността на парковата администрация през тази година. Инициаторите за изграждане на заслон във високата част на планината Боряна и Андрея Момерин бяха сред гостите. А филмът „Заслонът. Началото“, прожектиран на участниците в тържеството, разказа за етапите на оценка на представените проекти, както и за финалистите.

Пътуващата изложба „Природните паркове на територията на ЮЗДП“, подготвена от специалистите на Дирекциите на природните паркове „Витоша“, „Рилски манастир“, „Беласица“ и възпитаниците на НГПИ „Св. Лука“, с финансовата подкрепа на Югозападното държавно предприятие, за-

радва участниците в празника.

Поздравителни адреси бяха прочетени от проф. д-р Иван Палигоров - председател на Съюза на лесовъдите в България, инж. Ирена Петкова - директор на РИОСВ - София, инж. Севдалина Димитрова - експерт от ЮЗДП, инж. Стоян Тошев - зам.-директор на РДГ - София, инж. Димитър Григоров - директор на ДПП „Рилски манастир“. Бяха получени и поздравителни адреси от проф. д-р Мариана Дончева-Бонева - декан на ФЕЛА на ЛТУ, инж. Николай Ненчев - директор на ДПП „Врачански Балкан“, Зорница Радонова - изпълнителен секретар на Българския туристически съюз.

Щедрот слънце, обиспаните в пурпур и злато дървета и примамливите маршрути на красивата Витоша приканиха участниците в тържеството да се разхождат из планината. ¶

Проекти

Европейски проект подпомага научноизследователската дейност в ЛТУ

На пресконференция в Националния пресклуб на БТА - София, на 10 октомври бе представен проектът „Подкрепа за развитието на научния капацитет в Лесотехническия университет“, финансиран от ОП „Наука и образование за интелигентен растеж“ (2014-2020). Заместник-ректорът на ЛТУ и ръководител на проекта доц. д-р Нено Тричков презентира проекта, а проф. д-р Румен Томов като негов координатор уточни детайли за изпълнението му.

Общата цел на проекта е повишаване на научния капацитет на преподавателите от ЛТУ и интереса на бизнеса, младите хора и обществеността към научните изследвания и резултатите от тях. Той е насочен към създаването на благоприятна среда за научноизследователска дейност в ЛТУ чрез подпомагане на мобилността, експерименталните дейности и разпространяването на научни резултати. Продължителността на проекта е от 2 юни 2017 до 31 декември 2018 г., като одобреният бюджет е 768 464 лв., финансиран на 85 % от ЕС чрез Европейските структурни и инвестиционни фондове и с 15 % национално участие. ¶

Екипът за управление на проекта (от ляво надясно): доц. д-р Нено Тричков - ръководител, проф. д-р Румен Томов - координатор, инж. Сабина Ганева - счетоводител, Христина Стефанова - административен сътрудник, ас. д-р Владимир Томов - технически сътрудник

Проф. Методи Русков - класик на българското лесовъдство

През тази година се навършиха 120 години от рождението и 35 години от кончината на проф. Методи Русков (1897-1982). Той е роден на 16.02.1897 г. във Варна. След завършването на гимназия в родния град и спечелване на държавна стипендия през 1920-1925 г. е студент по лесовъдство в едно от най-престижните висши училища в Европа - Hochschule für Bodenkultur (BOKU) във Виена. Тук негови преподаватели са едни от водещите професори в областта на лесовъдството -

Адолф Цизлар (лесовъдство), Карл Вилхелм (ботаника), Мориц Зайтнер (горска ентомология и лесоопазване) и много други, които оказват голямо влияние върху младия български студент, а наученото от тях става отправната точка в изследванията му.

След завършването на висшето си образование Методи Русков започва работа като помощник-лесовъд в Ревирното лесничейство „Коджа-Балкан“ в с. Горен чифлик, Варненско.

След две години, по лична покана на проф. Тодор Димитров, на 01.12.1926 г. постъпва като асистент по лесовъдство в Агрономо-лесовъдния факултет на Софийския университет. Още тогава той се насочва към проблемите на лесозащитата и успява да проучи видовия състав, биоecологията, храненето и причините за каламитетното проявление на короядите и боровата процесионка в иглолистните гори и да разработи практически мерки за ограничаване на разпространението им, валидни и до днес.

„Общо лесовъдство“ като академична дисциплина дължим на Тома Захариев, който я преподава и издава циклостилен „Конспект на лекциите по общо лесовъдство“ от 16.03.1927 до 01.03.1932 г., когато напуска университета и продължава своето дело в изграждането на Службата по горско и опитно дело. Младият асистент Методи Русков става негов достоен наследник в преподаването на дисциплината в университета. На 07.07.1931 г. се хабилитира за редовен доцент в новосъздадената през същата година катедра (катедрите тогава са наричани „институти“) „Общо лесовъдство“.

В хабилитационния си труд представя интересното за нашето лесовъдство проучване „Състав, растеж и възобновление на дъбовите и буковите гори в Източна Стара планина“, който е резултат на заложените от него експерименти от времето, когато е лесничей в този район. По случай своята 80-годишнина сам споделя, че с този труд поставя началото на горскотипологичните проучвания в нашите гори.

На 07.06.1935 г. доц. Русков е избран за извънреден професор по общо лесовъдство. През

1931-1945 г. е ръководител на катедрата „Общо лесовъдство“. Интересно е да се отбележи, че на обявения след смъртта на проф. Тодор Димитров (1938 г.) конкурс за редовен професор по лесовъдство се явяват двама кандидати - Борис Стефанов и Методи Русков (Станев, Желев, 2006). Рецензенти са Михаил Христов и Боян Захариев. Конкурсът е анулиран по настояване на проф. Методий Попов. Вторият конкурс през 1943 г. за същата позиция не се провежда, вероятно поради военните условия и сложната обстановка в София. Има и причини от субективен характер. Знае се, че отношенията между Борис Стефанов и Методи Русков не са били гладки. Причината е публикуването през 1936 г. на статията „Критически бележки върху трудовете на Методи Русков“ от Борис Стефанов, в която той подлага на критика различни моменти от класификацията на горските месторастения, горската типология и схващания по въпросите за горската екология.

През 1945 г. редовен професор и ръководител на катедрата „Общо лесовъдство“ става Борис Стефанов, а от 1949 г. - ръководител на катедрата „Дендрология с анатомия на дървото“. От същата, 1949 г., Методи Русков става редовен професор и ръководител на новосъздадената катедра „Ловно стопанство“.

Проф. Русков се пенсионира през октомври 1966 г., но благодарение на богатия си педагогически опит и солидната научна подготовка работи като гост-преподавател до 1972 година.

В своята 40-годишна преподавателска дейност проф. Русков води курсовете „Общо лесовъдство“, „Лесозащита“, „Рибовъдство“, „Ловно стопанство“ и „Паркова фауна“. Автор е на много учебници и книги - „Лекции по общо лесовъдство“ (1935, 1943; циклостил), „Ловознание“ (1938, 1948), „Дивечознание с болести по дивеча“ (1956), „Ловно стопанство“ (1957), „Паркова фауна“ (1962), „Рибовъдство“ (1972), „Ръководство по фазановъдство“ (1963), „Основи и организация на ловното стопанство в НР България“ (1962), „Ловни проблеми“ (1968).

Проф. Методи Русков е дългогодишен консултант на Българския ловно-рибарски съюз (БЛРС). На 21.05.1968 г. председателят на БЛРС ген.-майор Христо Русков връчва грамота с решението на Централния съвет на организацията за удостояване на проф. Русков със званието „Заслужил деятел на БЛРС“.

Проф. Методи Русков умира в София на 03.02.1982 година.

Методи Русков (крайният вляво) като студент във Виена на екскурзия до горите на княз Лихтенщайн с преподавателите проф. Зайтнер и проф. Цизлар, и инж. Битман - директор на княжеските гори, 1923 г.

Упражнение по лесовъдство в държавната гора „Влахина-Чукава“ (М. Русков е седналият в средата), 1936 г.

Научноизследователската дейност на проф. Методи Русков е отразена в над 150 публикации и обхваща три направления - лесоохрана (лесозащита), общо лесовъдство и ловно стопанство. В първите си стъпки като преподавател, през периода 1927-1930 г., М. Русков проучва повредите от насекоми и гъбни вредители в нашите гори. През този период като член на Дружеството на българските лесовъдци Русков превежда книгата „Защита на природата и нейното значение за народното стопанство“ (Гюнтер Шлезингер), с която „се надява, че ще се тури край на разхищението на природата и нейните богатства“. Активно участва в учредяването на Съюза за защита на родната природа (1928 г.) (повече - сп. „Гора“, бр. 10, 2013 г.).

Паралелно с лесоохранните си проучвания М. Русков започва и задълбочените си изследвания върху лесовъдските проблеми в нашите гори. В тази насока, както и в хабилитационния си труд, на първо място той разглежда проблемите, свързани със състава, растежа, възобновяването и ползването на нашите дъбови гори. Стопанисването на буковите гори в България е важен лесовъдски проблем и проф. Русков представя в няколко публикации с особена задълбоченост строежа и възобновяването на първобитна букова гора („Влахина-Чукава“) и прилагането на изборното стопанисване на буковите гори. Обобщенията му са

С проф. Иван Колев (от дясно наляво), доц. Никола Ботев и гл. ас. Нино Нинов, 80-те години на XX в.

прозорливи: „...в никакъв случай стопанисването на буковите гори не може да става с ловки окръжни от канцелариите. Правилното стопанисване е възможно само по пътя на научната лесовъдска мисъл и на хората от лесовъдската практика.“ (1939). В публикациите, наред с конкретните лесовъдски въпроси за буковите гори, проф. Русков за първи път представя схващането и изясняването на терминологията при проучването на запазените стари гори („Парангалица“, „Влахина-Чукава“). Сравнителният критичен анализ, който проф. Русков прави на извършените проучвания от водещи автори като С. А. Schenk, K. Rübner, K. M. Müller, Krudener върху девствени гори на Югоизточна Европа (Рус-

мъния, България, Босна), допринася за изясняването и въвеждането на понятия като „културна гора“, „първобитна гора“, „девствена гора“, които не са загубили актуалността си до днес. Още тогава проф. Русков критично разглежда различни аспекти от естественото развитие на тези гори с цел да се избегнат грешки при стопанисването. Той доказва, че не всички извършени проучвания и изводи, направени от К. М. Müller за девствените гори в Парангалица, могат да се смятат за достоверни.

Проф. Русков полага основите на въвеждането на типологично проучване на буковите и иглолистните гори у нас. В редица дипломни работи на свои студенти той задава и методично ръководи

Методи Русков (на 2-ри ред, с очилата, зад проф. Тодор Димитров) като млад асистент със студентите от първия випуск лесовъдци на учебна практика по укрепяване на пороищата в Своге, 1928 г.

води проучванията в тази насока, които обобщава в няколко публикации. Например темата на дипломната работа през 1943 г. на лесовъда Николай Хайтов, впоследствие станал известен наш писател, е „Флористични типове насаждения в държавната гора „Персенк“.

Проучванията на проф. Русков върху отгледните сечи в иглолистните гори (наричани от него „възпитателни сечи“, вероятно в буквален превод от немски), отразени в няколко поредни публикации, могат да бъдат добър методически ориентир и сега. Проф. Русков има още редица проучвания в областта на общото лесовъдство - ролята на тревната покривка в нискостъблениите и гори и голите сечища, отглеждането на веймутовия бор и възможностите за неговото използване, сфагновите торфища и смърчовите гори на Витоша и много други, които заслужават внимание може би в една бъдеща книга - биобиблиография. Пионерната роля на проф. Методи Русков в областта на ловното стопанство е отразена в множество публикации, като първите са от 1928 година. Неговата изследователска и публикационна дейност засяга въпросите, свързани с организацията и рационализирането на ловното стопанство, ловностопанското райониране, стопанисването на отделните видове дивеч, аклиматизацията на чуждоземни видове, влияние на климатичните фактори и хищниците върху полезния дивеч, състава, динамиката на запаса и миграциите при благородния елен и сърната, повредите от дивеча.

Във финалните думи на встъпителната си лекция пред студенти и преподаватели от 5 ноември 1931 г. проф. Методи Русков казва: „Познаването на гората не само като биологически феномен, но и географско явление, трябва да бъде в основата на изграждането на нашето самобитно лесовъдство“.

Проф. Русков остава в съзнанието на поколения лесовъдци, ловни специалисти и научни работници като изключителен педагог и човек, отзивчив и готов да помогне на всеки.

Гл. ас. д-р Евгени ЦАВКОВ
Доц. д-р Янчо НАЙДЕНОВ

БРАНШОВО СДРУЖЕНИЕ НА ПРАКТИКУВАЩИТЕ ЛЕСОВЪДИ
И ГОРСКИ ПРЕДПРИЕМАЧИ В БЪЛГАРИЯ

БУЛПРОФОР

НА ВСИЧКИ НАШИ ЧЛЕНОВЕ И НА ЦЯЛАТА ГИЛДИЯ
ОТ ПРАКТИКУВАЩИ ЛЕСОВЪДИ И ГОРСКИ ПРЕДПРИЕМАЧИ
УПРАВИТЕЛНИЯТ СЪВЕТ НА БУЛПРОФОР ПОЖЕЛАВА МНОГО ЗДРАВЕ И БЛАГОПОЛУЧИЕ!
ЧЕСТИТА И УСПЕШНА НОВАТА 2018 ГОДИНА!

БЪДЕТЕ АКТИВНИ И ПОЗИТИВНИ,
НО И НЕПРИМИРИМИ КЪМ ЯВЛЕНИЯТА, УРОНВАЩИ НАШАТА ПРОФЕСИЯ!
СЛЕДВАЙТЕ ПО-ДОБРИТЕ ПРАКТИКИ,
ЗА ДА МОЖЕМ ВСИЧКИ ЗАЕДНО ДА СЕ РАДВАМЕ НА ПО-ДОБРО БЪДЕЩЕ!
АКТИВИРАЙТЕ ДЕЙНОСТТА СИ В БУЛПРОФОР - РЕГИСТРИРАНАТА ПО ЗАКОНА ЗА ГОРИТЕ
С РАНГ НАЦИОНАЛНА БРАНШОВА ОРГАНИЗАЦИЯ В СЕКТОР „ГОРСКО СТОПАНСТВО“.

Североизточното държавно предприятие -
Шумен, ви честити Коледните празници
и ви пожелава здраве и благополучие
през Новата година!

Поздравяваме работещите в горския сектор
с Коледните и Новогодишните празници!
Нека да започнем Новата година
с нови професионални успехи
и желание за ползотворна работа!
Здраве, щастие, обич и благополучие
да споделят домовете ви всеки ден!
Да работим и да мислим заедно
за просперитета на Българската гора!

„Кастамону България“ АД — с. Горно Сахране

Пожелава на клиентите си
безаварийно пътуване
през Новата година!

РУБИН Сервизът за вашето
MITSUBISHI

БОГАТА СКЛАДОВА НАЛИЧНОСТ
ЕТ „РУБИН - НИКОЛАЙ ФИЛИПОВ“

Офис и сервиз: София, кв. „Орландовци“,
бул. „Първа българска армия“ № 13
тел.: 02 931 31 84; факс: 02 832 21 13
GSM: 0888 544 628
e-mail: rubin@mail.bg

Ариста ЛайфСайънс България

Ви поздравява с настъпващите
Коледни и Новогодишни празници!

С пожелание за здраве, благополучие,
лични и професионални успехи!

www.arystalifescience.bg

1124 София, комплекс „Яворов“, бл. 2, ап. 5
тел/факс: +359 (0)2 943 47 61; +359 (0)2 944 15 29

Сдружение "Клуб Фортуна"

Скъпи фортунки,
Честита Коледа и Нова година!

Вече 15 години сме заедно,
в приятелство и взаимопомощ,
в радости и скърби,
приемаме предизвикателства
и се борим... по женски.
Нека през идващата година
да ни споделят ценностни неща
в професията и в семейството!
Здравето да ни стига за всичко,
щастие то да го споделяме щедро!
Нека и през Новата година
Фортуна да бъде с нас!

Инж. Юлия Тумбаркова
Председател на Сдружение "Клуб Фортуна"

Северозападното държавно предприятие -
Враца, пожелава здраве и увереност
в работата на всички, които милеят
за българската гора!

Весели Коледни и Новогодишни празници,
здраве и късмет през Новата 2018 година
ви пожелава Югозападното държавно
предприятие - Благоевград!

Южноцентралното държавно предприятие -
Смолян, поздравява своите колеги
и партньори с настъпващите Коледни
и Новогодишни празници, като им пожелава здраве,
лични и професионални успехи!

НА ВСИЧКИ СВОИ ЧЛЕНОВЕ
И СЪМИШЛЕНИЦИ

ЕКИПЪТ НА ФЕДЕРАЦИЯТА
НА СИНДИКАЛНИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ
ОТ ГОРСКОТО СТОПАНСТВО
И ДЪРВОПРЕРАБОТВАЩАТА ПРОМИШЛЕННОСТ
КЪМ КНСБ

ЖЕЛАЕМ ВЕСЕЛА КОЛЕДА И МИРНА,
ЩАСТЛИВА И УСПЕШНА 2018 ГОДИНА!

ПРЕДСЕДАТЕЛ:
ИНЖ. ПЕТЪР АБРАШЕВ

НА ВСИЧКИ НАШИ
КЛИЕНТИ И ПРИЯТЕЛИ

ЩАСТЛИВА
и ПОЛЗОТВОРНА
НОВАТА 2018 ГОДИНА!

eco & forest consult. company
пролес **proles**
инженеринг ООД engineering Ltd.

www.proles.bg, www.pu-pirin.com, www.pu-vitosha.com
e-mail: info@proles.bg, sales@proles.bg,
office.pupirin@gmail.com, office.puvitosha@gmail.com

Бъди по-добър!

Силно присъствие на дървопреработватели в Тетевен

За поредна година представителят на компанията „Wood-Mizer“ у нас - „Екотехпродукт“ ООД, покани клиентите си в своето дъщерно предприятие „Вита 02“ ЕООД в Тетевен, за да ги запознае с новостите в дървообработващите технологии и да им даде възможност да обсъдят заедно проблемите в бранша.

На 6 октомври, в прекрасно слънчевото време, планираните демонстрации и обещаните промоции привлякоха над 60 специалисти от 30 дървообработващи предприятия в сгушения в Балкана град. Тази година темата на срещата беше „Нови модели на „Wood-Mizer“ и ефективно оползотворяване на отпадъците“.

Специално за събитието от „Wood-Mizer“ - Полша, дойдоха Хуберт Повиетржински - търговски мениджър, и Ярослав Урбански - завеждащ отдел „Инструменти“.

По време на Деня на отворените врати беше представен най-новият банциг на „Wood-Mizer“ - LX 450 (сн. 1), с двойна рама, аналог на най-успешно продавания досега в България LT 40. Ключова иновация при банцига е стабилната конструкция на главата, върху която са монтирани контролният панел и двигателят. Интересът сред собствениците на дървообработващи предприятия бе из-

ключително голям. Демо машината беше продадена бързо на обявената промоционална цена.

За тези, които имат голям по обем производство и търсят увеличаване на производителността, бе демонстриран хоризонталният банциг за листене със стоманена подавателна лента от „Wood-Mizer“ - модел HR 700 EH 15 S-2, с две глави, заедно с транспортьор за връщане на материалите „Merry-Go-Round“ (сн. 2). Машината за листене на призми е с голям капацитет и е за високи натоварвания. Модулната конструкция позволява използването на 1 до 6 глави

в зависимост от нуждите. Управлението на машината е изнесено на общ пулт. Опъването на лентите е централизирано за всяка двойка глави поотделно. Металната транспортна лента се движи по двойни водачи, което гарантира стабилност на призмата по цялата ѝ ширина. Отгоре материалът се притиска от тежки задвижващи ролки, които работят в синхрон с лентата. Това е особено полезно при къси призми и материали с големи сечения.

На банцига за листене бяха демонстрирани и новите ленти на „Wood-Mizer“ - VORTEX. Специалният профил на зъбите осигурява почистване на стърготините от повърхността на бичените материали по време на работата, както никоя друга лента на пазара. При използването на ленти с този уникален профил в предприятията за производство на палети са постигнати изключително добри резултати. Освен почистване на стърготините, с тези ленти се получават и значително по-малко „мустаци“ по ръбовете на материалите. Домакините направиха експеримент, като сравниха оставащите стърготини от обикновена лента и тези от новите ленти. Резултатите бяха наистина впечатляващи.

Друг проблем на производителите на палети са оставащите парчета и изрезки. От „Екотехпродукт“ представиха едно ефективно решение - машината за раздробяване на такива отпадъци модел PZ 63-1, производство на фирмата „Винтерхолцтехник“, Германия. Тя се справя отлично с всякакви къси парчета, като ги превръща в еднородни трески, особено подходящи за производството на брикети. Както обикновено, по време на срещата и последвалия коктейл участниците дискутираха поддръжката на режещите инструменти и машините, общата организация на производството и проблемите на бизнеса в бранша.

Д-р Цветелина СИМЕОНОВА

Участниците в Деня на отворените врати в Тетевен

България е одобрена за членство в Схемата за горски семена и растения

Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР) одобри кандидатурата на България за членство в Схемата за горски семена и растения (СГСР) от 2018 година. Това стана на проведената в началото на октомври годишна среща на Организацията в Копенхаген, Дания. В заседанието взеха участие 13 страни - членки на Схемата, две страни - наблюдателки, и представители на пет международни организации - FAO, EUFORGEN, EFNA, ISTA и ISF. Българската делегация беше представена от инж. Свилена Божинова - директор на ГСС - София, и инж. Мария Беловарска - главен експерт в дирекция „Гори и лесовъдски дейности“ в Изпълнителната агенция по горите. По време на заседанието бе представена българската система за сертификация на горски репродуктивни материали (ГРМ) и докладът от оценителската мисия на страната. Съгласно правилата на Схемата последната стъпка преди официалното приемане на страната ни за членка е одобрение и от страна на Комитета по земеделие на Съвета на ОИСР.

Чрез присъединяване към Схемата на ОИСР ще се предостави възможност на доставчици на горски репродуктивни материали - държавните горски предприятия, общини и частни лица, да тър-

Българската делегация с представители на Бюрото на СГСР (от ляво надясно): г-р Кари Лейнонен - зам.-председател, Уилям Омонди - председател, инж. Свилена Божинова - директор на ГСС - София, инж. Мария Беловарска - главен експерт в ИАГ, Ксаба Гаспар - мениджър на СГСР, и г-р Ясмин Таянк - зам.-председател

гват с останалите страни, членуващи в Схемата за горски семена и растения, сред които важни за нас са Сърбия, Турция, САЩ и Канада. **Т**

Горска педагогика

Лектори от чужбина обучаваха лесовъди

Представители на държавните горски предприятия, регионалните дирекции по горите и природните паркове участваха в обучение „Горска педагогика“, което се проведе на територията на УОГС - Юндола, от 9 до 12 октомври.

Събитието бе организирано от ИАГ, Съюза на лесовъдите в България, Съюза на европейските лесовъди и с подкрепата на ЮЗДП - Благоевград.

Лектори в обучението бяха инж. Томас Башни - координатор на работата по горска педагогика към Федералното министерство на селското и горското стопанство, околната среда и управлението на водите в Австрия и секретар на СЕЛ, и Георг Спрунг - координатор на програмите за горско екологично образование към Горската служба в Рейнланд - Пфалц, Германия.

В рамките на обучението участниците споделиха своя опит в работата си с деца и обсъдиха с лекторите от Германия и Австрия техните добри практики.

Макар и с дълбоки традиции в Европа, дисциплината „Горска педагогика“ и дейностите, които се реализират по нейната методика, са сравнително нови за България. Независимо от това тя се възприема много добре от студенти и лесовъди, смятат чуждестранните експерти. В България вече има над 100 практикуващи лесовъди и студенти от Лесотехническия университет, обучени в дисциплината. В „Горска педагогика“ се акцентира и върху теми, представящи работата на лесовъдската професия и значението ѝ за устойчивото и многофункционалното стопанисване на горските екосистеми

Завършилите получиха сертификат за участие в обучение „Горска педагогика“ - II ниво

и поддържането на техния природозащитен статус.

Участниците се запознаха и с основните принципи за работа с хора в неравностойно положение и методите, с които може да се обхване и тази целева група.

В края на обучението участниците приложиха новите си умения и знания в практически занимания с деца от местните училища. **Т**

Зов за помощ

Антоанета (Тони) Панайотова, юрисконсулт в ДПП „Витоша“, страда от онкологично заболяване и се нуждае от животоспасяваща операция. Нейните колеги и приятели се обръщат за помощ за набиране на средства:

Банка: УниКредитБулбанк
IBAN: BG86UNCR 7000 2522 9132 32
Антоанета Митева Панайотова

Лесистост и максимален отток от водосбора на пороя Лудов дол

Проф. д-р Димитър ЗЪКОВ, гл. ас. д-р Добринка ЗЪКОВА-АЛЕКСАНДРОВА -
Лесотехнически университет

Горите изпълняват изключително важна хидроложка роля особено в поройните водосбори. Чрез въздействие върху кинетичната енергия на дъждовете, задържане на част от валежите и подобряване на свойствата на почвата те допринасят за редуциране на повърхностния отток и превръщането му в подпочвен. В резултат на това максималният отток намалява. Тази им способност е наложила убеждението, че най-ефикасната дейност за защита срещу поройните прииждания е възстановяването на горската растителност. Благотворното влияние на горите в това направление е известно. Твърде ограничени са обаче познанията за степента на тяхното въздействие. Настоящата разработка си поставя за цел да даде принос за разширяване на познанията в тази област. За нейното постигане е направен разновременен анализ на лесистостта и максималния отток от водосбора на пороя Лудов дол през периода 1938-2005 година. Периодът започва с изграждането на първия бараж от укрепителната система, включваща осем съоръжения, и завършва с последното прииждане на пороя.

Водосборът на пороя се намира в южния склон на Етрополския дял на Централна Стара планина, в землището на с. Стъргел, Софийска област, на територията на ДГС - гр. Елин Пелин. Тук се разглежда планинската част на водосбора с надморска височина между 828 м (устието на притока Тихов дол) и 1654 м (връх Звездец). Площта му е 390 ха, от която 20 % е в нископланинския пояс.

Пороят е заплаха за населено място, което, според икономическата класификация, го причислява към групата на изключително вредните порои.

Районът е добре овлажен. Годишното количество на валежите е 816 мм, което е над средното за страната. През 2005 г. - най-дъждовната през последните 50 години, това количество е достигнато само за три месеца - от юни до август. Дъждовете са с голяма интензивност особено през лятото, когато падат 36 % от валежите. Максималният валеж за едно денонощие е регистриран през септември (146 мм). На всеки 4 години е възможен дъжд с количество 56 милиметра.

Преобладаващата част от водосбора е изградена от глинести шисти. Това се отразява върху механичния състав на почвата. Тя е с високо съдържание на глина, което ускорява повърхностното оттичане на водите. Бързото изветряване на основната скала е условие за наличието на брегови свлачища (сн. 1).

Информацията за горите в края на изследвания период е набавена от таксационните описания от последната лесоустойствена ревизия през 2012 година. Разпределението на площта на водосбора по видове растителното покритие е: иглолистни гори - 209.1 ха (53.6 %); култури от бял бор - 117.1 ха (30.0 %); насаждения от бял бор - 75.5 ха (19.4 %); култури от бяла мура - 16.5 ха (4.2 %); широколистни гори - 103.3 ха (26.5 %); букови високостъблени - 47.2 ха (12.1 %); букови нискостъблени - 39.9 ха (10.2 %); акациеви култури - 16.2 ха (4.1 %); общо гори - 312.4 ха (80.1 %); поляни - 77.6 ха (19.9 %).

Културите от бял бор заемат най-голяма част от площта на водосбора - 30 на сто. Към тази група са причислени и културите от черен бор (2.3 %). Основната част от тези гори се намира в нископланинския пояс. Изолирани парцели с по-малка площ се срещат в средната част на среднопланинския пояс. Те имат решаващо значение за естественото настаняване на белия бор в съседните открити площи. Най-старата горска култура е на 70, а най-младата - на 25 години. Пълнотата обикновено е 0.8-0.9. В състава на културите букът участва на сенчестите склонове, което се отразява благоприятно за неговото естествено разпространяване. Тези гори са създавани най-често на стръмни склонове с наклон 40-50 %, като с малки изключения бонитетът е III-IV. Насажденията от бял бор също са добре представени - заемат 19.4 % от площта. Възникнали са на поляните в долната и средната част

Свлачище по протежение на поройното легло

на среднопланинския пояс, където склоновете са полегати. През последните години малка част от тях са превърнати отново в поляни за нуждите на животновъдството. Възрастта обикновено е 10 години. Най-възрастното насаждение е на 25 години. Бонитетът варира от I до IV. Пълнотата на всички насаждения е 0.5-0.6. Културите от бяла мура са сравнително слабо представени - 4.2 % от площта на водосбора. Те се намират в горната част на среднопланинския пояс - 1300-1500 м н.в., където наклонът е 30-40 на сто. Почвата е силно каменлива и бедна. Въпреки това бонитетът е I. Пълнотата е голяма - 0.9-1.0. Възрастта на културите е 30 години. Те са създадени с цел възстановяване на горната граница на гората и допринасят за обогатяване на видовия състав на горите.

Буковите високостъблени гори заемат крайбреговите земи в долната част на среднопланинския пояс. Наклонът е 30-40 %, а в бреговите земи - до 60 на сто. Възрастта на тези гори е 120-160 години. Само едно насаждение с площ 1.3 ха е на възраст 80 години. Пълнотата обикновено е 0.6, а в отделни случаи - 0.5. Бонитетът е III-IV. Поради местоположението си тези гори изпълняват много важни водорегулиращи функции. Запазването им се оценява положително.

Буковите нискостъблени гори също са разположени в долната част на среднопланинския пояс. Възникнали са след изсичането на високостъблени гори преди 60 г. и замаяната им с култури от бял и черен бор. В резултат на по-голямата жизненост на бука участието на иглолистните видове все по-бързо намалява (сн. 2). Склоновете са полегати, което в съчетание със сенчеста експозиция осигурява по-благоприятни растежни условия - бонитетът е I-II, а пълнотата - 0.9.

Акациевите култури (сн. 3) са изцяло в нископланинския пояс на припечен склон с наклон 30-50 на сто. В състава им участват

Естествено възстановена широколистна растителност след замяната ѝ с иглолистна

черният и белият бор. Смесването е групово. Възрастта на културите е 55 г., пълнотата - 0.7, а бонитетът - IV. Тези гори са създадени с цел да се подпомогне просушаването и стабилизирането на свлачищата. Към тази група е причислена и единствената тополова култура в наносния участък зад първия бараж. Тя е на възраст 25 г. и с пълнота 0.6.

Поляните са почти изцяло в среднопланинския пояс. През последното десетилетие площта им е намаляла около два пъти поради естественото настаняване на белия бор. Заетите от тях склонове са полегати, а експозицията - припечна. В резултат на силното ограничаване на пашата състоянието на тревостоя осигурява много добра защита на почвата.

Лесовъзстановителната дейност във водосбора започва през 40-те години, когато са залесени 10 ха, и продължава до 80-те години на XX век. През 50-те години са залесени 56 ха предимно в нископланинския пояс, където терените са най-силно опороени поради близостта им до селището. През това десетилетие със замяната на буковите гори с иглолистни култури е допусната грешка, която природата постепенно коригира. През следващите три десетилетия залесяването се насочва към среднопланинския пояс, като намалява съответно на 38, 30 и 16 ха (таблицата). Максималният воден отток е изчислен по формулата за дебит през преливници. За първите три случая напорът е равен на дълбочината на преливниците. За последния случай той е измерен по

Акациева култура в най-силно опороената в миналото част на водосбора

Таблица

Динамиката на лесистостта и максималния отток

№ на баража	Година на изграждане	Лесистост, %	Размери на преливника		Максимален отток, м³/сек.
			Средна широчина, м	Напор, м	
1	1938	22.3	16.5	1.5	56.6
4	1959	39.2	12.5	1.5	42.9
1	1982	56.5	15.8	1.0	28.0
1	2005	80.1	15.5	0.5	8.5

белези от прииждането на пороя през 2005 г., който е максимален за периода след надграждането на първия бараж през 1982 година. Тъй като напорът е по-малък от дълбочината на преливника, в таблицата е дадена средната широчина на водния поток. Приетите стойности на коефициента на изтичане са съобразени с класификацията, отчитаща отношението на дебелината на прага на преливника към напора.

Получените резултати позволяват периодът на проучването да бъде разделен на три етапа, с различна степен на въздействие на лесистостта върху максималния отток.

През първия етап (1938-1959 г.) лесистостта се увеличава 1.8 пъти (от 22.3 на 39.2 %). Максималният отток намалява от 56.6 на 42.9 м³/сек., или 1.3 пъти. Сравнително малката редукция на максималния отток се дължи на две основни причини. Първата от тях е, че 85 % от площта е залесена след 1950 г., което означава, че към края на периода тези горски култури са на възраст под 10 години. Втората причина е свързана с „реконструкцията“ на част от буковите гори, които са с несравнимо по-големи водорегулиращи възможности. Трябва да се добави още и негативното влияние на пашата в останалата част от водосбора.

През втория етап (1959-1982 г.) са залесени 68 ха в нископланинския пояс и в средната част на среднопланинския пояс. Лесистостта е увеличена 2.5 пъти и достига 56.5 на сто. По-голямата лесистост води до ограничаване на пашата. Създадените горски култури през първия етап са вече на възраст над 20 години. В резултат максималният отток намалява на 28.0 м³/сек., или 2 пъти. През третия етап (1982 -2005 г.) са създадени само горските култури от бяла мура. Започва естественото настаняване на белия бор в поляните, пашата в които е почти преустановена. Лесистостта достига 80.1 %, или увеличаването е 3.6 пъти. В резултат на това, особено на нарасналите водорегулиращи възможности на горските култури, създадени през предходните етапи, максималният отток намалява на 8.5 м³/сек., или 6.7 пъти.

Резултатите от проучването показват много добре изразена тенденция към намаляване на максималния отток с увеличаване на лесистостта, която се засилва с възрастта на горите.

Редуцирането на максималния отток от порядъка на 7 пъти е указание за постигнатата впечатляваща промяна в режима на пороя. Това е един от многото бивши поройни водосбори в страната, състоянието на който доказва по категоричен начин възможностите на лесовъдската наука и практика за възстановяване на природната среда в опороени терени и за защита на населението и инфраструктурата от наводнения.

Дарителска кампания до 31. 01. 2018 г.

ДПП „Витоша“ започва дарителска кампания за превръщането на м. Игликина поляна на Витоша в място за пълноценен отход на хората с увреждания на опорно-двигателния апарат чрез поставяне на специализирани съоръжения за двигателна активност.

Дарете SMS с текст DMS VITOSHA на кратък номер 17 777 за всички мобилни оператори: за абонати по договор с Telenor, Vivacom и Mtel цената на един SMS е 1 лев; за потребители на предплатени услуги на мобилните оператори - 1.20 лв. с ДДС.

Банкова информация за дарение: Получател/титляр: Дирекция на Природен парк „Витоша“

IBAN: BG89TTBB94003121040423; BIC: TTBBBGSF при Сосиете Женерал Експресбанк

Основание за плащане: Избери, за да помогнеш.

Повече информация на: www.park-vitosha.org; www.izberi.rbb.bg

Немски лесовъди в проекти за възобновяема енергия

От 12 до 14 септември в Германия се проведе семинар с журналисти от шест европейски държави по въпросите на енергийния преход. Той беше организиран от консултантската група „Аделфи“ и финансиран от Министерството на околната среда, опазването на природата и сигурността на ядрените реактори. По време на тридневната работна среща представителите на медиите се запознаха с интересни практики в селските общини Реефелде и Чорин, Еберсвалде - административния център на област Барним, федералната провинция Бранденбург. В близост до града е построен лагер за обучение с екологични и енергоспестяващи сгради, които са изградени по проекти на дружеството „Крайсверке Барним“, основано през 2013 г. за прилагане на стратегията за нулеви вредни емисии за района. Състои се от три основни предприятия - за управлението на отпадъците, финансирането и енергийното консултиране.

Деятелностите на енергийното предприятие в Барним, чийто изпълнителен директор е лесовъдът Томас Симон, са свързани с провеждането на консултации, генерирането на енергия, енергийната ефективност, образованието, проучването, иновациите и устойчивата мобилност.

Сградата на енергийната компания се намира в модерен комплекс, оборудван с още три основни постройки, амфитеатрална сцена, игрища за футбол и волейбол. Тук е разположена администрацията на

Сградата на Горското стопанство в Еберсвалде

Горското стопанство - Еберсвалде, което отговаря за 74 400 ха горски територии. В задълженията на служителите му влиза и работа с частните и общинските собственици на гори.

Част от комплекса е транснационалният център „Горски соларен дом“ („Wald-Solar-Heim“), в който се провеждат семинари, работни срещи и екскурзии за екологично образование. Центърът е разработен през 2005 г. от Горското училище в Еберсвалде. Посетителите, най-вече ученици, научават повече за възобновяемата енергия и горските ресурси от лесовъди или педагози по екология. Преподавателите водят децата на организирани посещения в гората. Специалистите учат малките посетители как се използват ресурсите за добив на енергия, без да вредят на растенията и животните. Сградата е оборудвана с най-съвременната технология за добив на слънчева енергия. „Перлата“ на комплекса е центърът за възобновяема енергия „Херман Шеер“, изграден през 2014 г. по проект на немско-полско сътрудничество. На площ от 720 м² е изложена интерактивна експозиция от технически иновативни съоръжения и оборудване за ефективно използване на възобновяеми енергийни източници. Под формата на интерактивни игри за големи и малки са представени начините за добив на енергия от слънчевата светлина, дървесината, от геотермални, вятърни и други източници.

В центъра има и куклен театър за малките посетители, които могат да научат нещо ново за значението на екологичната енергия.

Самата сграда е изцяло „зелена“ - на покрива ѝ има слънчеви панели, стъклата ѝ са фотоволтаични, построена е от дървен материал, самостоятелно произвежда електричеството си и има проектирана естествена вентилация.

Идеята за изграждането на зданието е да послужи за нагледен пример за строителството в бъдеще, щадящо природата и нейните богатства.

Центърът „Херман Шеер“

Лесовъдът Томас Симон запознава посетителите с дейността на центъра

Мина ОГНЯНОВА
Снимки Ян РОТЛЕР и авторът

РАПАКС

МИКРОБИОЛОГИЧЕН ИНСЕКТИЦИД

РАПАКС е микробиологичен инсектицид, който съдържа бактерията *Bacillus thuringiensis - kurstaki*, щам EG2348.

Активно вещество: Бактерията *Bacillus thuringiensis var. kurstaki*, щам EG 2348 с титър 24000 I.U. T.ni/mg на готов продукт.

Продуктът е предназначен за борба с ларвите на видовете от сем. *Lepidoptera*.

Механизъм на действие: Биопроductът РАПАКС трябва да се прилага при температура над 19° C, когато ларвите започват да се хранят интензивно. Препаратът е с най-висока ефективност при третиране на млади ларви в началния стадий от развитието им, 1-ва - 2-ра ларвна възраст. След консумацията на продукта гъсениците престават да се хранят, започват да се движат по-бавно, обезцветяват се и се сбрчкват, почерняват и след няколко гена умират.

РАПАКС е масово използван и широко препоръчван продукт в системите за биологична и интегрирана растителна защита срещу листогризещите насекоми по селскостопанските и горскостопанските видове в страните от ЕС.

Разрешен за употреба в нашата страна от БАБХ
(разрешително № 01403-ПРЗ/10.05.2016 г.)

Област на приложение и дозировки:

Гори (места за отдих) - 100-200мл/гка - срещу борова (*Thaumetopoea pityocampa* Schiff.) и дъбова (*Thaumetopoea processionea* L.) процесионка.

Ябълки, круши, дюли - 100-200мл/гка - срещу листозавивачките.

Праскови, нектарини, кайсии, сливи, череши - 100-200мл/гка - срещу източен плодов червей, прасковен молец.

Лозя - винени и десертни сортове - 75-100 мл/гка - срещу шарен гроздов молец.

Домати, пипер, чушки, патладжани - 100-200 мл/гка - срещу доматен минирател, памукова нощенка.

Категория на употреба: 2-ра Професионална, за лица над 18 години.

Смесимост: Продуктът не се смесва с алкални продукти като медни препарати и груги.

Съхранение: Може да се съхранява повече от 2 години при температура над 5° C, но не по-висока от 10-12° C.

Опаковка: 1 литър

Производител: CVC/Europe/S.r.l./Italy

За контакти:

Кресна 2840, ул. „Вардар“ № 93, АМИТИЦА ООД, тел.: 0882557755, 0888773377, e-mail: bioamiti@abv.bg

Санкт Петербург - поразяващо великколепие

Зимен дворец (Ермитаж). Императрицата Екатерина II идва да живее в Зимния дворец през 1762 г. и само след две години създава „Ермитаж“ - днешния световноизвестен музей. Ермитажът влезе в съкровищницата на Световното културно наследство с огромния брой неоченими в стойностно изражение уникални археологични и исторически предмети, картини, скулптури, оръдия на бита, труда и отбраната. Експонатите в Ермитажа надхвърлят 4 млн., като по случай 250-годишнината, отбелязана през 2014 г., от хранилищата на музея са извадени над 1 млн. непоказвани досега експонати. Ценността на експонатите обаче не е в тяхната численост, а във високите им художествени качества и историческо значение. За да може човек да обходи целия музей, са необходими десет години ежедневни посещения. Смята се дори, че Ермитажът вече е „по-голям“ от Лувъра в Париж, тъй като съхранява повече и по-ценно културно богатство.

Много впечатляващо е дворцовото помещение, наречено „Георгиевската зала“. Тематиката на залата е военна, образът на Св. Георги Победоносец доминира навсякъде. Показана е мощта на руското оръжие и несломимата сила на руския войник.

В музея са съхранени и се представят шедеври на най-изтъкнатите майстори на живописа и скулптурата, започвайки от началото на XVI в. - от Италия, Франция, Англия, Германия, Холандия, и пълна колекция на испанските живописци. Тук са събрани великолепни творби на науката, техниката и философията.

По времето на Александър II в Тържествената зала се провеждат балове и приеми с участието на най-изтъкнати представители на европейската общественост.

„Царско село“ и Екатеринински дворец. „Царское село“ (на руски) е създадено по решение на цар Петър I, който подарява тази местност на първата си съпруга Екатерина I с цел да бъде превърната в извънградска резиденция на руските монарси. Така първият етап от изграждането на това забележително селище е свързан с нейното име, но най-активно участие взема лично Петър I. Вторият етап от строителството се изпълнява под ръководството на неговата дъщеря Елизавета Петровна. По примера на баща си тя привлича изтъкнати западноевропейски архитекти, начело с най-популяр-

ния представител на бароковия стил в архитектурата Бартоломео Франческо Растрели. Участват и много известни руски архитекти. Третият етап в по-нататъшното застрояване на „Царско село“ се дължи на Екатерина II. Големият дворец и паркът около него, потънали в блясък и великколепие, остават в историята като Екатеринински. Екатерининският парк е творение на знаменития паркостроител арх. Бронщайн и неговата неповторима красота и привлекателност могат да послужат като цял курс за подготовка на паркостроители. Дворецът и паркът са строени и модернизирани в продължение на 40 години (1717-1756). По указание на Екатерина II са изградени нова парадна стълба и голяма (850 м²) официална зала, наречена „Тържествената“, облицовани с разноцветен мрамор. Вратите на залата са с най-причудливи форми, стените са украсени с картини от изтъкнати италиански и руски живописци от средата на XVIII век. Тази официална зала демонстрира политическия и икономическия възход на Русия през XVIII в. и е предназначена за тържествени приеми.

Вътрешната архитектура на двореца представлява неповторима декоративна композиция от три алегорични части - „Русия“, „Победа“ и „Мир“. Екатерина II е разпоредила в двореца да се устрои и салон за театрални представления.

Обеди са устройвани в различни зали, като в Тържествената зала е „Кавалерският стол“ и тук са канени носители на високи ордени - „Св. Александър Невски“, „Св. Георги Победоносец“ и други. В отделна зала е парадната столова за царската фамилия.

На подходящи места в различните зали има експонати от антични находки.

Кехлибарената стая (Янтарная комната). Нейното появяване в Екатерининския дворец датира от 1716 г., след посещение на Петър I в кралския дворец в Прусия. Кехлибарената украса на стаята мистериозно изчезва през Втората световна война и досега остава неизвестна, затова Руската държава решава да направи възстановка на тази уникална зала, която е продължила повече от 20 години. В днешния си вид е открита през 2003 г. по случай 300-годишнината от основаването на Санкт Петербург. Сега, максимално доближена до автентичния си вид, Кехлибарената стая с площ 100 м² пред-

Екатеринински дворец

Екатеринински парк

ставява неповторимо творение на изкуството - стените са облицовани с панели с кехлибарени мозайки, а таванът, с огромен кристален полилей, е позлатен.

„Царско село“ и Екатерининският дворец през 1990 г. са включени в Списъка на Световното културно наследство на ЮНЕСКО.

Юсуповски дворец. Родоначалникът на фамилията Юсупови е мохамеданин, но по времето на цар Иван Грозни той и цялото му семейство приемат източното православие. До 1917 г. в Юсуповския дворец живеят пет поколения от фамилията. Те били много богати, говори се, че дори повече от императорите. Затова всичко най-модерно, появявало се в Европа, идвало в този дом. Представители на по-младото поколение Юсупови получавали образование в престижните европейски учебни заведения и са наемани на служба в царския дворец. Един от тях е бил съветник на Екатерина II по културните ценности от западноевропейските страни. Интериорът на дома на Юсупови е устроен по подобие на царските дворци. Тук се намира единственият в Санкт Петербург работещ стар орган. В отделна стая е библиотеката, в която се съхраняват книги от XVIII в., а в по-нови времена неочаквано са открити писма на Александър Пушкин.

Исакиевски събор. Този величествен източноправославен храм се изгражда 10 години - от 1801 до 1811 г., и е открит една година преди войната с Наполеон. За прогонването на нашествениците изключителна е ролята на руския военачалник Кутузов, който умира по време на военните действия и е погребан в този храм. Храмът е кръстокуполен, с четири огромни колони и три иконостаса, изработени с ненадминато майсторство. Прочута е иконата „Казанската Света Богородица“.

Исакиевският събор е национален музей и е посещаван годишно от над два и половина милиона души.

Национален храм-музей „Възкресение Христово“. Строен (от 1883 до 1897 г.) е в памет на цар Александър II (1818-1881 г.). Царят умира, смъртно ранен на това място от привърженик на партията „Народна воля“, на 1 март 1881 година. Александър II остава в историята като новатор, освободител на селяните от крепост-

ничеството, поради което е известен като Цар Освободител. По същия начин е възприет и в България след освобождението на страната ни от турско робство по време на Руско-турската война (1877-1878 г.).

Величествената източноправославна църква е с височина 81 м, което символизира годината на убийството на Александър II, а камбанарията е висока 62 м - възрастта, на която е убит императорът. Цялата сграда - отвън и вътре - е облицована с оригинална мозайка, чиято обща площ възлиза на 7000 кв. метра.

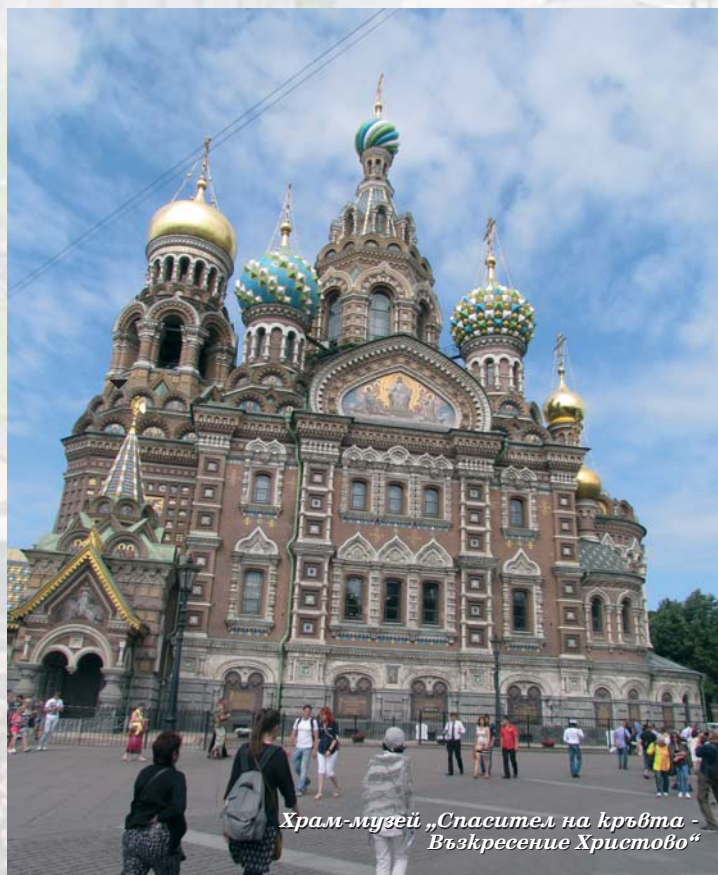
В наши дни, след 30-годишна възстановителна и реставрационна дейност храмът е тържествено открит и отново осветен през 1996 година. Образът на Св. Александър Невски може да се види на няколко места в различни икони. Изключително впечатляващи са иконите „Разпятието“ на северната страна и „Свалянето на Христос от кръста“ - на южната.

Белите нощи. На 19 км южно от Санкт Петербург, на 75 м н.в., на Пулковските възвишения се намира Руската астрономическа обсерватория към Националната академия на науките. Обсерваторията е обявена за национален музей, а през 1990 г. става обект на Световното културно наследство. Тя и градът се намират само на няколко градуса по-ниско от Северния полярен кръг, което позволява да се наблюдават придават т.нар. бели нощи. Те са през периода от 25 май до 16 юли, а кулминацията им настъпва на 23 юни, когато денят продължава 18 ч. и 50 мин., но и през останалите 5 ч. от деңнонощието няма типична нощ.

Крайцерът „Аврора“ е известен като символ на Октомврийската революция от 1917 г. в Русия. Руските хора го тачат преди всичко като израз на морската бойна мощ и слава на страната, пожънал победи в Японската и Първата световна война. През Втората световна война плавателният съд е закотвен, а неговите оръдия са свалени на брега, за да стрелят срещу хитлерофашистките нашественици. След войната крайцерът „Аврора“ е преместен до Нахимовското морско училище и служи за практически занимания на курсантите. Като музей е достъпен за разглеждане.

Градът се запомня със забележителния природен пейзаж, в който основно място заемат обширните паркове и градини. Широките улици и булеварди са в отлично състояние и по тях няма контейнери с боклуци и паркирани моторни превозни средства. Движещите се коли не прибъгват до клаксони. Тротоарите са застлани с гладки плочници, украсени със зеленина. Тишината, чистият въздух, редът и спокойствието са основните характеристики на този забележителен град и в най-висша степен определят изключителната му красота.

Инж. Георги ПЕТРУШЕВ

Храм-музей „Спасител на кръвта - Възкресение Христово“

Кехлибарената стая

Тина РУЖИНА - дърворезбар

Когато един ден видях в социалната мрежа майсторските дърворезби на Тина Ружина, далечен и красив спомен ме връхлетя и върна десетилетия назад. Ние, две млади жени, се суетим около креватчето на малкия Андрейчо да му сменим пелените. Дошла съм в командировка в Асеновград, за да се видя с начинаещата дърворезбарка, тъкмо получила златно отличие за участието си в национална изложба в София, майка на две момчета, съпруга на началник-участък в Горското стопанство.

Днес я откривам в ателието ѝ в читалището на Бояна, където обучава желаещите да се докоснат до един от най-старите занаяти. Срещата е доста вълнуваща.

Пием невероятно ароматен чай от билки, събрани лично от нея, и се отдаваме на спомени. Говорим за пътя, по който е вървяла през годините.

Тина Ружина е родена в гр. Раковски, но израства сред красивата природа на Родопите. В Асеновград създава семейство.

Синовете ѝ - Стоил и Андрей, от няколко години са в чужбина и работят като реставратори. Сега са във Франкфурт, където завършват реставрация и консервация в църквата „Св. Леонардо“.

От любовта на природата се раждат дарбите на хората

- Тина, разкажи ми накратко изминалия си живот и ме накара да изпитам силно чувство на гордост, че ти успя, независимо от всичко, което ти се е случило. Май творците нямат лесна съдба?

- Всичко е в причинно-следствена връзка. Всичко. И не само за творческите личности, за всеки човек е така. Наложи ми се сама да изуча и да пусна в широкия свят двамата си сина. Но аз не го приемам като страдание, а като опит.

- Когато се запознахме, Ти вече бе стъпила на пътя, по който вървиш и сега. А къде е началото му?

- Израснах в Родопите. Това говори и значи много. Помня, че когато дялах стрели и лъкове за нашите детски игри, се стремях моите да се различават от другите, да бъдат красиви. Заигравах се и с глината. Когато завърших в Смолян и си стегнах куфарите за Художествено училище, моите родители ме спряха. Си-

гурно са имали своите практични обосновки за това. Докато се огледам за нещо друго, омъжих се. И ето ме в Асеновград, щастлива, пълна с мечти за нов дом.

- Все пак кога хвана глетото?

- Случи се в читалището в Асеновград, където видях обява за набиране на ученици в школата по дърворезба, създадена от големия наш художник Георги Ковачев. Щом взех глетото в ръцете, усетих, че ще е „любов завинаги“. Оказа се, че то ще определи посоката и ще осмисли моя живот. Учител в началото ми бе Тихомир Панайотов, след което черних опит от други майстори, утвърдени в това изкуство.

- Първото Ти признание е на Националната художествена изложба през 1984 г., където получаваш златен медал и златен плакет за изработената от теб ракла. Къде е сега тази ракла, събрала ни за първи път?

- Ще бъде наследство на синовете ми и, дай Боже, някой ден - на техните деца! Когато я резбовах, носех Андрей под сърцето си. След години изведнъж си наредих моите причинно-следствени връзки. Така стана, че той завърши Художествената академия със специалност „Дърворезба“. Когато пък носех Стоил в утробата си, той ще да е „чел“ заедно с мен книгите на Бернхард Гжимек. Гледала си филма „Серенгети не трябва да загине“, нали? Та любопитното е, че мечтата на Стоил от малък бе да стане биолог. Завърши „Клетъчна и молекулярна биология“. Имаше обаче и таланта да рисува. Така естествено стигна до Художествената академия, където се дипломира в специалността „Реставрация“.

- Разбирам, че работят в Полша и Германия и са любимци в колектива. Възпитала си прекрасни деца. Желая им огромен успех.

- Имашме много трудни години и същевременно това бяха най-щастливите ни времена заедно. Всеки си има път - аз съм се родила в един отрязък от време, а те - в друг, и си извървяваме нашите си пътища.

- Имаш самостоятелни изложби в Пловдив и Варна, както и творби, красящи много места в България и чужбина. Специално отидох до Софийския университет да видя твоята гървопластика „Полеет“. Модерна ли е сега гърворезбата?

- Мнозина захвърлиха глетата и се насочиха към по-актуални професии, но ценители винаги ще има, още повече, че гървото може да се вмести във всякакъв по стил интериор.

- Легендарни са Твоите изящни резбовани интериорни и външни врати.

- Първите врати изработих сама през 2000 г. - 14 на брой, двустранно резбовани. Последваха още поръчки, в които с нови идеи и енергия се включиха и синовете ми. В момента монтираме последните детайли на вратите за Морско казино във Варна. Хубаво е човек да остави някакво свидетелство за своето съществуване.

- В читалището на Бояна си от две години. Имаш ли много ученици и на какво ги учиш, защото все пак те трябва да притежават и Божията искра?

- Децата по принцип носят различни таланти. Миналата година на Международния панаир на занаятите и изкуствата във Варна, където давах уроци по гърворезба, децата от чужбина ме смаяха. Искане да участват във всички работилници, където може да се научи някакъв художествен занаят. В България има страшно много талантиливи деца, но ни липсва на нас, възрастните, талантът да ги научим да се трудят. А това едно време е вървяло ръка за ръка естествено, без специална „педагогика“. Възпитанието у дома за куца в това отношение и резултатите не са никак приятни. Аз съм доволна от моите малки творци и се надявам, че сред тях ще израсне не един голям талант. Дърворезбата е добро и полезно занимание както за деца, така и за възрастни. Невероятно е да изработиш нещо за дома или за подарък на приятел, което носи твоята енергия и любов.

- Тина, в превод от латински името Ти значи „силна“. Имаш обаче приятелка състудентка, грузинка, която се казваше Тинатин, и тя твърдеше, че името ѝ означава „отблясък на слънцето“. Кое ти подхожда повече?

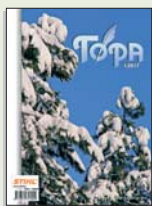
- Не знам защо, но не харесвам израза „силна жена“ и никога не съм се определяла като такава. Мисля, че всяка от нас мечтае да се облегне на нечие рамо, да има подкрепа и това е най-естественото нещо. Така е измислен светът, а това, че ние го прекроихме и пренаредихме, е съвсем друга тема.

- Традиционният за рубриката ни въпрос: Какво е за Теб природата?

- Всичко. Извор на живот и вдъхновение. От любовта на природата се раждат дарбите на хората.

С госта разговаря Светлана БЪНЗАРОВА
Снимки Йордан ДАМЯНОВ
и архив Тина РУЖИНА

Годишно съдържание 2017

1

Представяме дирекция „Опазване на горите“ в ИАГ: Повишихме ефективността на превенцията и контрола в горите.....2

Инж. Николай Цветанов, доц. д-р Момчил Панайотов, доц. д-р Петър Желев, инж. Александър Дунчев - Лесовъдство: Възобновяване на смърчовите гори в резерватите „Парангалица“ и „Бистришко бранище“ след едроплощни природни нарушения.....8

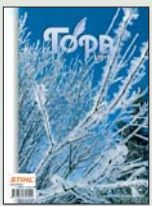
Справочник ИАГ.....12
Структури към Изпълнителната агенция по горите.....14
Държавни горски предприятия.....15

Доц. Красимира Петкова, Герхард Хубер, Мухидин Шехо - Дендрология: Дървовидната леща в България - автохтонен и ценен дървесен вид при климатичните промени.....17
Инж. Йонко Додев, доц. Груд Попов - Лесовъдство: Екологично значение и стопанска дейност в горите от източен габър.....19

Д-р инж. Любчо Тричков, инж. Росица Хорозова - Проекти: Заклучителна пресконференция със семинар по проект.....22
Андреана Трифонова - Горска педагогика: По пътя на семенцето.....23

Светлана Бънзарова - Гост на редакцията: Соня Андонова: Женското начало ще повиши етиката и морала в лова.....24
Информация: Наградени бяха номинираните за предотвратяване на престъпленията срещу природата.....26

Юбилей: Уважение към заслужилите лесовъди.....27
Мина Огнянова - Обичам България: В дома на Щастливца.....III корица

2

Юлия Събчева - Делнични срещи: Юндола - зеленият учебник.....2
Информация: Официално предаване на министерския пост.....6

Инж. Спас Тодоров, Екатерина Попова - Горска стратегия: Одобрен е докладът за междинна оценка на резултатите от прилагането на НСРГСРБ 2013-2020 г.....7

Доц. д-р Георги Костов, гл. ас. д-р Нено Александров, гл. ас. д-р Мартин Борисов, гл. ас. д-р Тома Тончев - Тема на броя: Издънковите дъбови гори в България - състояние и насоки за стопанисване.....8

Д-р инж. Ценко Ценов - Лесовъдските системи и концепции на стопанисване.....10

Доц. д-р Груд Попов, гл. ас. Ивайло Марков, ас. д-р инж. Йонко Додев, д-р инж. Йордан Петров - Основни подходи при стопанисване.....13

Минимални цени за ползване на дивеч за организиран ловен туризъм в Република България за периода 01.03.2017 - 28.02.2018 г.....14

Доц. д-р Янчо Найденов - Интервю: Да възстановим възможностите за пълноценно сътрудничество между нашите страни.....16

Инж. Пенчо Дерменджиев, инж. Мария Добрева, инж. Румен Начев, инж. Петър Терзиев, инж. Дойчин Кухтев, проф. Даниела Пиларска - Лесозащита: Опит за биологична борба срещу златозадката.....18

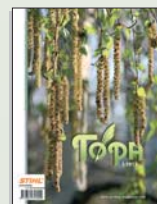
Инж. Антоний Стефанов - Горска сертификация: Подновява се работата по българския стандарт.....19

Инж. Цветомир Груев - Тема на броя: Издънковите дъбови гори в България: Стопанисване, състояние и перспективи за развитието на издънковите дъбовите гори - частна собственост, в РДГ - Ловеч.....21

Отличия: Инж. Илия Ангелов награден със златна значка на ИАГ.....23

Светлана Бънзарова - Гост на редакцията: Студентски клуб по опазване на природната среда (СКОПС): История и настоящето на вечната младост.....24

Светлана Бънзарова - Обичам България: Хисарлъка - поглед в романтичните години.....III корица

3

Юлия Събчева - Интервю: Проф. Иван Палигоров - заместник-министър на земеделието и храните, пред списание „Гора“. Носим отговорност не само към нашите предшественици, но и към бъдещите поколения.....2

Д-р инж. Ценко Ценов, д-р инж. Анна Петракиева - Горско планиране: Политиките и заключенията от процеса на изготвяне на областен план за развитие на горските територии.....4

Пред Седмицата на гората: Да служиш достойно на гората на своята страна.....6

Инж. Мария Беловарска - Информация: Работно съвещание по стопанисване на горите.....9
Нови ръководители: Директор на Института за гората при БАН - доц. д-р Миглена Жиянски.....9

Инж. Илиян Мутафчийски - Лесозащита: Здравословно състояние на горите и предвидени мероприятия по защита от вредители и болести през 2017 година.....10

Екология: Европейската природа се нуждае от реална защита.....13

Отличия: Инж. Александър Иванов награден със златна значка на ЮИДП.....13

Инж. Димитър Баталов - Анализи: Контрол, опазване и защита от пожари на горските територии през 2016 година.....14

Новини от държавните предприятия.....19

Д-р Славчо Савев - Гори и екология: Екосистемните ползи от горите на Странджа.....20

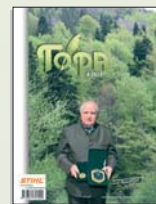
Инж. Богдан Богданов - Юбилей: Инж. Атанас Ташев на 75 години.....22

Инж. Надежда Шатърска-Ганчева - Информация: Уважение пред великото дело на българските лесовъди.....23

Инж. Георги Петрушев - Пътешествия: Санкт Петербург - най-красивият град на Европа.....24

Светлана Бънзарова - Гост на редакцията: Инж. Атанас Ташев: Лесовъдът вече не е поставен от обществото на достойно място.....26

Светлана Бънзарова - Обичам България: Сълзите за грънчаря.....III корица

4

Седмица на гората 2017 „Гората е живот“: Гората е живот, който поколения лесовъди създават, поддържат и опазват.....2
Годишнини: СКОПС - на 40 години.....17

Светлана Бънзарова - Репортаж с продължение: След две години в местата на природното бедствие.....18

Д-р инж. Анна Петракиева - Обучения: История на горската педагогика и нейното развитие в Европа.....24

Форум: Седми редовен кангрес на ФСОГСДП.....25

Проф. д-т.н. Динко Динев, доц. д-р Здравко Сталев - Наука и практика: Ръка за ръка в полза на гората.....26

Инж. Зоя Петрова - Състезания: Младите дървосекачи премериха сили в Тетевен.....28

Евгени Цавков - Гост на редакцията: Петър Кръстев - гид в „Green Tour“ - София: Природата е най-красивият модел, който може да ти позира.....30

Светлана Бънзарова - Обичам България: От кал да е, къща да е.....III корица

5

Светлана Бънзарова - Представяме: Инж. Руси Русев - носител на званието „Лесовъд на годината“ за 2016 г. Лесовъдът от Лудогорието.....2

Инж. Христо Вьховски - Горска икономика: Горската политика и ефективното използване на дървесните ресурси на страната.....6

Отличия: Инж. Севдалина Иванова - с отличие на ЮИДП.....8

Борис Господинов - Колегиум: Среца на ръководителите от горския сектор.....9

Доц. д-р Янчо Найденов - Интервю: Необходимо е задълбочено сътрудничество.....10

Женя Стоилова - Отличия: Проф. Нино Нинов - с почетно звание „доктор хонорис кауза“.....12

Доц. д-р Здравко Сталев, инж. Светлозар Стефанов - Дендрология: Лировото дърво - екзотичен и атрактивен дървесен вид.....13

Юлия Събчева - Изложения: Природа, лов, риболов се проведе за 23-и път.....14

Д-р инж. Дико Патронов - Защитени видове: Странджанската боровинка в източнубуквите гори на Природен парк „Странджа“.....16

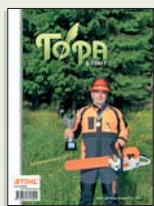
Юлия Събчева - Състезания: Професионалните гимназии за десети път участваха в горски многобой.....18

Женя Стоилова - „Техномебел“ и „Светът на мебелите“ - най-доброто място за правене на бизнес.....22

Юлия Събчева - Висше образование: Випуск 2017 на ЛТУ получи дипломите си.....24

Женя Стоилова - Гост на редакцията: Надя Пет-

рова: Бъдещето е в персонализираното хранене.....26
Борислав Белдев - Обичам България: Плана планина - между природа и история...III корица

6/7

Женя Стоилова - *Национално състезание: Професионалистите премериха сили в националния шампионат „Най-добър секач“*.....2

Д-р инж. Любчо Тричков - *Проекти: Приключи FOR OUR*

FUTURE.....6

Юлия Събчева - *Делнични срещи: Еталон за средно професионално образование*.....10

Женя Стоилова - *Форуми: Да променим климата посредством промяна на мисленето*.....13

Теодора Маркова - *Международни срещи: SERM - знания, любов към природата, любопитство, приключения*.....14

Светлана Иванова - *Инициативи: Национален горски музей - идеята и настоящето*.....16

Инж. Румен Янкулов - *Ловно стопанство: Обзор на състоянието на дивечовите запаси в България*.....18

Светлана Бънзарова - *Интервю: Над половин век научноизследователска дейност за иглолистните гори*.....22

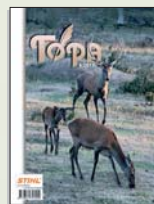
Проф. Димитър Зъков, гл. ас. д-р Добринка Зъкова-Александрова - *Наука и практика: Сравнителен анализ на растежа на черния бор и хималайския кедър в Мелнишкия район*.....24

Проф. д.с.н. Кирил Богданов - *Юбилей: Доц. д-р Янчо Найденов на 70 години*.....27

Доц. д-р Янчо Найденов - *Гост на редакцията: Проф. Атанас Раденски: Ако съсипе гора, ще останем без дом*.....28

Инж. Радосвет Загорски - *Поглед в историята: Специализиран строителен комбинат „Горстрой“ - кратка история на дейността*.....31

Светлана Бънзарова - *Обичам България: До Енина и назад*.....III корица

8

Борис Господинов, Светлана Бънзарова, Евгени Цавков - *История: Горската служба и нейните ръководители*.....2

Инж. Георги Тинчев - *Нови технологии: Географски информационни системи и го*

ри.....9

Александър Александров - *Горите по света: Националните паркове в Черна гора*.....15

Проф. д.с.н. Нино Нинов - *Ловно стопанство: Обучение и квалификация на работещите в системата на лова е пътят към успеха*.....16

Д-р инж. Иван Костов - *Лесовъдство: Разбрането за постоянна гора в развитие*.....18

Светлана Бънзарова - *Проекти: Даровете на Балкана - от хората за хората*.....20

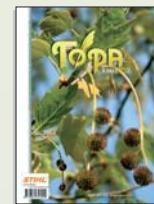
Инж. Радосвет Загорски - *Поглед в историята: Застрахователно акционерно дружество „Гора“*.....22

Борис Господинов - *Гост на редакцията: Ре-*

не Мей: Да осъзнаеш себе си и да обичаш другите.....24

Доц. д-р Янчо Найденов - *Юбилей: Проф. д.с.н. Кирил Богданов на 70 години*.....26

Юлия Събчева - *Обичам България: Пътеки към миналото*.....III корица

9

Борис Господинов - *Интервю: Заместник-министърът на земеделието, храните и горите Атанас Добрев пред сп. „Гора“*. Българската гора има добро бъдеще.....2

Тема на броя: Съхнене на горите в териториалния обхват на ЛЗС - Пловдив.....6

Светлана Бънзарова - *По дирите на изпепелената гора край Кресна*.....14

Женя Стоилова - *Висше образование: Започна новата академична година в Лесотехническият университет*.....17

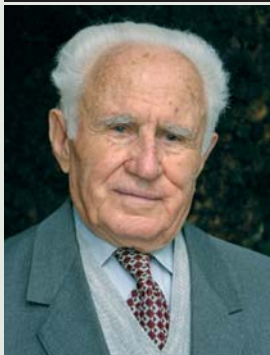
Диана Петрова - *Да изчистим България заведно: В зелената инициатива България е един отбор*.....18

Доц. д-р Маргарита Георгиева, доц. д-р Ивайло Цветков - *Лесозащита: Fusarium circinatum - опасно гъбно заболяване по видовете от род Pinus*.....20

Женя Стоилова - *Гост на редакцията: Весела Герчева: В „Музейко“ родителите виждат децата си по друг начин*.....24

Борис Господинов - *Обичам България: Светъл ден!*.....III корица

IN MEMORIAM

На 28 ноември на 98-годишна възраст почина инж. Христо Иванов Вьчовски

Пред миналото трябва да склоним глава, пред бъдещето - да запретнем ръкави. Тези думи винаги ще бъдат с нас, когато спомняме доайена на горското дело у нас инж. Христо Вьчовски. През целия си живот, стигнал до бъдеща уважение възраст - 98 г., които той навърши на 13 ноември, инж. Вьчовски бе и ще остане човек, живял с пулса на времето. Той ще продължава да

бъде със „запретнати ръкави“, иначе казано - ще остане пример за всички нас, как се работи неуморно в областта на горските изследвания, публицистика и книжнина. Рядкост са хората на неговата възраст, които можеха да го правят. Най-новите му книги „Горското стопанство при пазарната икономика“ и „Развитие на лесовъдската теория и практика при стопанисване на горите в България“ излязоха само преди 2 години. В редакцията на сп. „Гора“ под печат е неговата поредна, за съжаление - и последната, предадена от него, статия.

Христо Вьчовски изминава интересен житейски и професионален път в горската система, защото най-пълноценните му години са от времето, когато горското стопанство в България бележи бурен възход.

Роден е на 13 ноември 1919 г. в с. Борован, Врачанска област. Завършва лесовъдското си образование в Агрономо-лесовъдния факултет на Софийския университет през 1942 г., стажува в Боровец и Дупница, отбива военната служба. Професионалната му кариера започва през 1945 г. в далечното странджанско с. Кости, където е лесничей (тогавашното наименование на директор) на Горското стопанство. Служи като зам.-районен директор на горите в Малко

Търново и началник на Окръжното управление на горите в Хасково. Изявените му управленски способности проличават ярко след 1953 г., когато последователно заема ръководните постове в Управлението по стопанисване и опазване на горите в централното горско ведомство, генерален директор на Държавното стопанско обединение (ДСО) „Горско стопанство и дърводобив“ и на ДСО „Загранично строителство и дърводобив“, заместник генерален директор на ДСО „Стара планина“, зам.-министър на горите и горската промишленост. През 1967 г. инж. Вьчовски като ръководител на българската делегация поставя подписа си под спогодбата за сътрудничество в областта на дърводобива между нашата страна и Съветския съюз, която успешно се изпълнява 25 години в северната република Коми. Трудовата си дейност инж. Вьчовски завършва като председател на Профсъюза на работниците от горите и горската промишленост.

Участвал непосредствено в изработването и реализирането на националната горска политика, изследовател на горското стопанство, особено в икономическата му част, той е автор на над 100 публикации, сред които монографични трудове и няколко книги. Фундаментална сред тях е издадената през 2003 г. в съавторство с друг наш виден деец в горите инж. Стамен Димитров „Горите и горското стопанство на България през XX век“. Работата на различни постове, повечето от които във висшите ешалони на управлението на горите, и с различни хора се изразяваше в умението на инж. Вьчовски да бъде диалогичен. Той бе твърд в убежденията, но деликатен в отношенията си дори с опоненти.

За заслугите в управлението, стопанисването и обществено-политическата дейност инж. Вьчовски е награждаван многократно с високи държавни отличия. Носител е на званието „Заслужил лесовъд“. Житейският път на инж. Христо Вьчовски е пример за успешно и достойно изпълнен дълг към българската гора и горското дело у нас.

Поклон пред светлата му памет!

СТЕФАН КРЪСТЕВ

РЕЧНИК: АСНАР, ИАН, ПИПА, ТАК, ТИАС

ОТГОВОРИ НА КРЪСТОСЛОВИЦАТА ОТ БРОЙ 9/2017:

ВОДОРАВНО: Де Вито (Дани), Авала, Ливада, „Арон“, Лидер, Радика, Титикака, Ам, Рем, Кака, ИТА, Рапан, Роко, Ко, Атол, Торо, Зен, Невен, Синор, Талони, Аромат, Мин, Палата, Амика, Римеса, Иков, Дедал, Тирана.
ОТВЕСНО: „Белите рози“, Аре, Видима, Еналид, Нивет, Панорама, Тарикат, Ротел, Код, Канон, Мас, Арак, Лета, Ат, Па, Акар, Вата, Вада, Отел, Мир, Гари, Икономика, Локатор, Никон, Панама, Окинава.

РЕКЛАМНО-ИНФОРМАЦИОНЕН ВЕСТНИК

Земеделска ТЕХНИКА

Вашата връзка с прогреса в земеделието!
www.zemedelskatehnika.com

АБОНАМЕНТ

☒ 2 лв. за 1 мес.; ☒ 4 лв. за 2 мес.;
☒ 6 лв. за 3 мес.; ☒ 12 лв. за 6 мес.;
☒ 24 лв. за 12 м.; (20 лв. в редакцията)

► ДОБИ ПРЕС ► Пощенски станции ► Редакцията

София 1612, ж.к. Лагера, ул. "Съвет на Европа" 6, ап.8
 Тел. 02/876 50 67; 0885/01 35 10, e-mail: zt@zemedelskatehnika.com

СУШИЛНИ ЗА
 • ТАЛАШ • ТРИЦИ • ЧИПС

ПАЗАРЯЖИК
КЛИМАТЕТ

WWW.KLIMATET.COM ☎ 0898/ 61 45 81

Саморасляци

В компанията разискват предстоящите Новогодишни празници. Старият горски бай Нено Балканджията мъдро заключава:

- Колкото повече нови години празнува човек, толкова по-дълго живее...

Бай Нено и Неновица останали сами на Коледа, защото децата им отишли да празнуват на Халкуки в Гърция.

- Искаш ли да излезем да попразнуваме навън? - предлага тя.

- Съгласен! - бодро приема Нено. - Но ако се прибраш преди мен, остави лампата в коридора да свети...

- Жена ми е лъжкия - жалва се бай Нено на компанията.

- Защо мислиш така?

- Ами, вечерта преди Бъдни вечер каза, че ще е при сестра си да готвят, а всъщност аз бях с нея.

Обичам България

Покана за радост от Беласица

Красива е кестеновата гора на Беласица зиме, пролет, лято, а наесен става и много щедра. Хлябът на тази планина е кестенът. Когато отдаде своя бодлив отвън и божествен отвътре плод, беласишката гора си слага лилавата минзухарена пола и тържествено, като всяко величество, надява златната си корона, за да златее с бляскавото си чело още дълго.

Кестеновата планина със своите седем села - Коларово, Самуилово, Камена, Яворница, Ключ, Скрът, Габрене и Беласица, известни с името Подгорие, си има празник - Фестивал на кестена. Измислен е той от Дирекцията на най-младия природен парк у нас с името на планината. Паркът е сърцето на уникалното природно богатство на Беласица, пазител на специфичната култура, бит и поминък на Подгорието.

За шести път от 13 до 15 октомври подгорчани поканиха гости на мегдана в с. Коларово да се сгреят в топлата пазва на Беласица. Тази година Парковата дирекция състави още по-креативна програма, подкрепена институционално от Югозападното предприятие и Регионалната дирекция по горите в Благоевград, Българската фондация „Биоразнообразие“, Пирински туристически форум, от кметовете и читалищните секретари на подгорските села. И емоционално - от местните жители. От тях сме получили покана не само за фестивала, а и за... радост.

Радост е просто да се смесиш с тези хора в красиви носии, разположили в украсените шатри чудните си гозби с още по-чудни имена - пляска, крайшник, пупички, лангини, божанки, благи и солени баници, жинки и ухаещи отдалеч тави на телешко с кестени.

Радост, защото по-благ (благ тук значи сладък на вкус) от ястията са приказките с приветливите подгорчани. Шегуват се, сякаш не са били край печката цяла нощ!

Радост, защото много деца - от детски центрове, училища, читалища, както и гостенчетата им, са приобщени към празника с уменията си в различните изкуства и с ведрото си присъствие. Без капка смущение шестокласниците от СУ „Васил Левски“ в с. Коларово, които оформиха щанд със свои рисунки и ръкоделия на фона на сградата на школото, ми запяват химна на училището. Други, от СУ „Христо Ботев“ в с. Беласица, с гордост представят шедьоврите на биоградинката, организирана в двора на училището им с помощта на екобиолозите Стела и Мирослав Минчеви и учителката Елена Павлова.

Радост от това, че традициите не само се създават, а се пренасят напред, без излишна идеологизация, чисто, спретнато, просто със сърце. Ангел Иванов, момчето от шатрата, представяща с. Камена (кметът Октай Демиров, казва Ангел, останал в селото с хората за Петковден, защото празнуваме заедно), за трети път е на фестивала. Тридесетина вкусотии на щанда са направени от Ангел и съселанина му Георги. Средствата от продадените днес ястия се събират в кметството за поддръжка на местната екоптека. Отделно са приготвени и ястия, които се раздават благотворително.

И още радост - Беласица сбира приятелските народи. Превалили Беласица планина, която също им е родна, членовете на сдружение „Бела виста“ от Тетово се похвалиха и със своя фестивал - „Шарпланинска костениада“.

И ако не е радост заключителното вечерно „Оро на мегдано“, особено ако си минал през обучителното „Оро на дворо“!

Светлана БЪНЗАРОВА

ВЗИСКАТЕЛНИ УСЛОВИЯ

НАДЕЖДЕН ПАРТНЬОР

Без значение каква ефективност Ви е необходима, съществува качествен снегорин Husqvarna, който ще ви свърши работата. В нашата нова гама, включваща сериите 100, 200 и 300, ще откриете машина с нужната производителност. Снегорините от серия 100 са едностепенни, подходящи за умерени количества сняг, докато машините от серия 200 и 300 са двустепенни, способни да разчистват дори дълбок и обемист сняг.

СНЕГОРИНА HUSQVARNA ST 224

Двустепенна система – осигурява лесно и ефективно почистване на снега.

Електрически стартер – свържете към мрежата и стартирайте двигателя като натиснете бутона.

Гуми с грайфер X-trac за отлично сцепление.

LED осветление. Нагреваеми ръкохватки

 Husqvarna®

АГРОЛАНД-БЪЛГАРИЯ АД, София 1700, ул. „8-ми декември“ 13, тел.: 024 666 910

e-mail: info@agroland.eu

www.husqvarna.bg